

Työpaperi 18/2024

AVAIN-mittarin käyttäjien kokemuksia mittarin toimivuudesta, käytettävyydestä ja tarpeellisuudesta

Joel Hämäläinen ja Minna Kivipelto

Aikuissosiaalityön vaikuttavuuden arviointimittari AVAIN on ollut saatavilla THL:n Sosmeta-palvelussa vuodesta 2021 lähtien. Mittarin sisältävä asiakirja on tulossa käyttöön työikäisten sosiaalipalveluissa syyskuussa 2024. Julkaisussa tarkastellaan, vastaako AVAIN-mittari sitä käyttävien sosiaalityön ammattilaisten mukaan niitä tarkoituksia, joita varten se on kehitetty, miten toimivaksi, käytettäväksi ja tarpeelliseksi AVAIN-mittari arvioidaan käytettäväksi asiakastyöhön yhteydessä. Tarkastelomme myös sitä, miten AVAIN-mittarin käyttöä tulisi tukea, jotta se täyttäisi käyttötarkoituksensa. Julkaisussa kuvataan AVAIN-mittarin viisi kehitysvaihetta ja raportoidaan AVAIN-mittarin käyttäjille vuosina 2019 ja 2023 tehdyt kyselyt.

Tulosten perusteella AVAIN-mittarin tietosisällöt on eri kehitysvaiheissa arvioitu pääosin toimiviksi ja tarkoituksenmukaisiksi. Työpaperissa tehtyjen havaintojen perusteella sekä sosiaalityön ammattilaiset että johto ovat kuitenkin vielä varsin tietämättömiä AVAIN-mittarin olemassaolosta. Suurin osa hyvinvointialueista ei ole vielä ottanut mittaria käyttöönsä tämän julkaisun tekohetkellä. Suurinta varauksellisuutta aiheuttaa mittarin pituus, teknisyys ja hankaluus käyttää mittaria osana sosiaalihuollon asiakasasiakirjoja. AVAIN-mittarin käyttö osana sosiaalihuollon asiakastietojärjestelmiä mahdollistaa tiedon joustavan toisiokäytön ja Kanta-sopivuuden.

AVAIN-mittarin käytettävyyden parantaminen edellyttää paitsi jatkuvaa tietosisältöjen tarkastelua, myös yhteistyötä tietojärjestelmätoimittajien kanssa sosiaalihuollon asiakastietojärjestelmässä olevan käyttöliittymän parantamiseksi. Tarvitaan myös mittarin käyttökoulutusta ja tietoisuutta mittarin käytöstä osana hyvinvointialueiden sosiaalityötä. Sosiaalityön johdon ja esihenkilöiden tietoisuutta AVAIN-mittarin käytöstä ja tiedon merkityksestä sosiaalityön kehittämisessä on lisättävä. AVAIN-mittarin tieteellinen käyttäjävalidointi on tarkoituksenmukaista tehdä, kun mittari on ollut käytössä vähintään kaksi vuotta suurimmalla osalla hyvinvointialueista.

Lukijalle

AVAIN-mittarin tutkimus ja kehittäminen on osa sosiaalipalvelujen vaikuttavuuden arvioinnin lyhyttä historiaa. Historiaan kuuluu vaiheita, jolloin sosiaalityön ja sosiaalipalvelujen vaikuttavuuden arviointia pidettiin lähes mahdottomana. Kuitenkin jo 1980-luvulta lähtien on kaivattu mittareita ja menetelmiä, joiden avulla vaikuttavuustutkimusta voitaisiin tehdä myös sosiaalialan palveluista. 2000-luvun taitteessa tilanne alkoi kääntyä aktiivisempaan suuntaan, kun silloisen sosiaali- ja terveystieteiden tutkimus- ja kehittämiskeskusten Stakesin FinSoc-toiminta oli käynnissä. FinSoc jalkautti Suomeen sosiaalialan arviointikulttuurin, jonka pohjalta on alkanut rakentua monenlaista tutkimus- ja kehittämistoimintaa, menetelmiä, mittareita, verkostoja ja osaamista.

AVAIN-mittarin tutkimus ja kehittäminen on oikeastaan jatkoa FinSocin raivaamalle polulle, joka on mahdollistanut tieteenfilosofisesti ja metodologisesti heterogeenisen vaikuttavuuden arvioinnin toteuttamisen. Tänä päivänä poliittinen retoriikka aina hallitusohjelmaa myöten edellyttää, että sosiaali- ja terveyspalvelujen vaikuttavuutta seurataan ja arvioidaan ja palveluja kehitetään tämän tiedon avulla.

Sosiaalipalvelujen vaikuttavuuden arviointi on kuitenkin edennyt mittareiden tasolle varsin hitaasti. Syitä on monia. Yksi syy liittyy sosiaalipalvelujen heikkoon tilastointiin, jolloin asiakkaiden saamien palvelujen pitkittäisvaikutuksia on ollut vaikea arvioida. Tilastojen ja rekisterien puuttuessa myös alueellisen vertailujen muodostaminen on ollut vaikeaa. Vuoden 2024 tammikuussa sosiaalipalvelujen tietopohjan kehittämisessä saavutettiin yksi virstanpylväs, kun THL julkaisi ensimmäisen arvion sosiaalihuollon asiakasmääristä (hyvinvointialueittain?).

Varsin nopeasti mittarin tutkimus- ja kehittämisprosessin alkaessa tuli selväksi, että AVAIN-mittarille ei ole järkevää luoda asiakasasiakirjoista erillistä sovellusta tai järjestelmää. Sosiaalialalla on muutoinkin jatkuvasti lisääntyvä määrä erilaisia kirjaamista ja hallinnollista työtä, eikä sitä haluttu kasvattaa mittarin käyttöönoton myötä. Tästä syystä integrointi työikäisten palvelujen asiakassuunnitelmaan tuntui luontevalta. Kääntöpuolena oli kuitenkin se, että nämä asiakirjat ja niiden sisältämä tieto ovat mitä suurimmassa määrin tietojärjestelmätoimittajien vastuulla, eikä THL:lla ole kovinkaan suurta mahdollisuutta vaikuttaa kaupallisten toimijoiden tuotteisiin.

Näitä taustoja vasten AVAIN-mittarin saaminen osaksi työikäisten palvelujen asiakassuunnitelmia on pitkän tien selkeä merkkipaalu. Vaikka asiakirja on ollut ladattavissa sosiaalihuollon työikäisten palvelujen asiakassuunnitelmiin jo vuodesta 2021 alkaen, on käyttöönotto ollut vielä laimeaa. Hankaluusasteita on tuottanut myös sosiaalityön siirtyminen hyvinvointialueiden vastuulle vuoden 2023 alusta, joka on antanut kimmokkeen myös asiakastietojärjestelmien yhtenäistämiseksi ja moni hyvinvointialue onkin parhaillaan vaihtamassa tietojärjestelmätoimittajaa.

Pitkä tie on mahdollistanut kuitenkin myös varsin syvällisen ymmärryksen saamisen siitä, miten ja millä edellytyksillä sosiaalipalvelujen vaikuttavuutta on mahdollista arvioida.

AVAIN-mittarin kehittämistyötä ja siihen liittyvää tutkimusta on dokumentoitu vuosien aikana lukuisissa julkaisuissa ja mittaria on esitelty niin Suomessa kuin kansainvälisillä foorumeilla. Tutkimus- ja kehittämis-toimintaan on osallistunut sosiaalihuollon ammattilaisia, asiantuntijoita, tutkijoita, kouluttajia ja asiakkaita. Vaikka AVAIN-mittarin tutkimus- ja kehittämistyö jatkuu, on tässä vaiheessa hyvä kiittää kaikkia mittarin eri vaiheisiin osallistuneita henkilöitä.

Kiitän myös tämän julkaisun kommentoijia, kehittäjäsosiaalityöntekijä Laura Leppästä Varsinais-Suomen hyvinvointialueelta ja dosentti Sakari Kainulaista Diak-ammattikorkeakoulusta arvokkaasta palautteesta ja huomioista.

Helsingissä 22.2.2024

Minna Kivipelto

Tiivistelmä

Joel Hämäläinen & Minna Kivipelto (2024) AVAIN-mittarin käyttäjien kokemuksia mittarin toimivuudesta, käytettävyydestä ja tarpeellisuudesta. Terveiden ja hyvinvoinnin laitos (THL). Työpäperi 18/2024. 37 sivua. Helsinki 2024. ISBN 978-952-408-287-7 (verkkojulkaisu)

Tässä työpaperissa tarkastellaan, vastaako AVAIN-mittari sitä käyttävien sosiaalityön ammattilaisten mukaan niitä tarkoituksia, joita varten se on kehitetty ja miten toimivaksi, käytettäväksi ja tarpeelliseksi AVAIN-mittari arvioidaan käytettäväksi asiakastyöhön yhteydessä. Tarkastelemme myös sitä, miten AVAIN-mittarin käyttöä tulisi tukea, jotta se täyttäisi käyttötarkoituksensa.

Julkaisussa kuvataan AVAIN-mittarin viisi kehitysvaihetta, pohjustetaan tieteellinen validointivaihe ja raportoidaan AVAIN-mittarin käyttäjille vuosina 2019 ja 2023 tehdyt kyselyt. Julkaisussa tuodaan esiin käyttäjien eri vaiheissa esittämiä näkemyksiä AVAIN-mittarin käytettävyydestä ja siitä, miten nämä näkemykset on huomioitu AVAIN-mittarin kehittämisessä.

AVAIN-mittarin käyttäjävalidointi ymmärretään pitkänä prosessina, johon THL on osallistanut lukuisia sosiaalityön ammattilaisia, asiakkaiden edustajia, tutkijoita ja asiantuntijoita eri puolilta Suomea vuodesta 2011 alkaen. Mittarin ensimmäinen runko on työstetty yhdessä laajan asiantuntijajoukon kanssa, jossa sosiaalityön ammattilaiset ovat olleet vahvasti mukana. Mittaria on testattu useaan otteeseen eri puolilla Suomea, joiden pohjalta mittaria käyttävät sosiaalityön ammattilaiset ovat antaneet palautetta sen käytettävyydestä. Mittarin tietosisältöjä on käyty läpi sitä käyttävien ammattilaisten kanssa ennen THL:n koodistopalveluun ja Sosmeta-palveluihin viemistä.

Tulosten perusteella AVAIN-mittarin tietosisällöt on eri kehitysvaiheissa arvioitu pääosin toimiviksi ja tarkoituksenmukaisiksi. Tietosisältöjä on tarkennettu mittarin kehittämisen yhteydessä. Mittarin käyttöä on tuettu Osallistavan sosiaaliturvan kuntakokeilussa (2018–2019) ja Sosiaalihuollon kehittämissuunnitelmassa (2020–2022), joihin osallistuneet sosiaalityöntekijät ja sosiaaliohjaajat ovat myös kommentoineet ja antaneet palautetta mittarin tietosisällöistä. Eniten negatiivista palautetta on tullut eri kehitysvaiheiden aikana siitä, että mittari on joko liian pitkä, vaikeakäyttöinen tai että se vie aikaa asiakastyöstä. Käyttöä tukeksi THL on tarjonnut verkkokursseja, opastusta, ohjeita, verkkosivuja ja tukimateriaaleja. On korostettu, että AVAIN-mittarin jokaista kysymystä ei tule käydä läpi kategorisesti jokaisen asiakkaan kanssa, vaan työntekijä valitsee oleelliset tiedot asiakkaan kanssa keskusteltuaan.

Mittarin käytettävyyden parantamiseksi THL on tehnyt eri vaiheissa tiivistä yhteistyötä tietojärjestelmätoimittajien kanssa, jotka vastaavat mittarin käyttöliittymästä hyvinvointialueella. THL:lla ei kuitenkaan ole mahdollisuutta määrätä tietojärjestelmätoimittajien tuotteiden sisältöjä. THL on tukenut sosiaalityön ammattilaisia ja heidän esimiehiään, jotta nämä antaisivat palautetta tietojärjestelmätoimittajille työikäisten asiakassuunnitelman ja suunnitelman arvioinnin kehittämiseksi.

Johtopäätöksinä todetaan, että AVAIN-mittarin käyttö osana sosiaalihuollon asiakastietojärjestelmiä mahdollistaa tiedon joustavan toisiokäytön ja Kanta-sopivuuden. AVAIN-mittarin tutkimista ja kehittämistä on hyvä jatkaa. Mittarin käytettävyyttä on mahdollista parantaa parhaiten tekemällä yhteistyötä hyvinvointialueiden ja tietojärjestelmäasiantuntijoiden kanssa.

Avainsanat: AVAIN-mittari, mittarit, aikuissosiaalityö, validointi, vaikuttavuus

Sisällys

Lukijalle.....	2
Tiivistelmä.....	3
Johdanto.....	5
AVAIN-mittarin rakenne ja käyttö.....	6
AVAIN-mittarin käyttäjäarvioinnin tarve.....	9
AVAIN-mittarin kehitysvaiheet.....	10
Ensimmäinen kehitysvaihe (2011–2012).....	10
Toinen kehitysvaihe (2013–2014).....	12
Kolmas kehitysvaihe (2016–2017).....	13
Neljäs kehitysvaihe (2018–2020).....	13
Viides kehitysvaihe (2021–2022).....	15
Mittarin validointi (2024-).....	16
Kyselyt AVAIN-mittarin käyttäjille.....	17
Tulokset.....	18
AVAIN-mittarin käyttö.....	18
AVAIN-mittarin toimivuus.....	19
AVAIN-mittarilla kootun tiedon hyödyntäminen.....	20
Mittarin kehittämistarpeet.....	21
Johtopäätökset.....	23
Lähteet.....	25
Liite 1. AVAIN-mittarin käyttäjäkysely (2023).....	27

Johdanto

AVAIN-mittari on kehitetty mittaamaan aikuissosiaalityön vaikuttavuutta. AVAIN-mittarilla on mahdollista tuottaa tietoa, miten asiakkaat ovat sosiaalityöprosessin aikana saavuttaneet tavoitteensa ja millaiset eri tekijät ovat tukeneet tai vaikeuttaneet näiden tavoitteiden saavuttamista. AVAIN-mittarin tavoitteiden arvioinnissa käytetään numeerisia asteikoita, mikä mahdollistaa tiedon numeerisen käsittelyn.

AVAIN-mittarissa vaikuttavuudella tarkoitetaan siis sosiaalityössä asiakkaan kohdalla asetettujen tavoitteiden saavuttamista. Arvioinnin tekevät asiakas ja työntekijä yhdessä. AVAIN perustuu tavoitelähtöiseen sosiaalityöhön, jossa sosiaalityön menetelmät ja palvelut valitaan niin, että ne tukevat mahdollisimman hyvin tavoitteiden saavuttamista. Eli vaikuttavuus voi olla esimerkiksi sitä, että asiakas on saavuttanut elämänhallintaan liittyvät tavoitteet oman ja työntekijän kanssa tehdyn arvioinnin mukaan hyvin. (Kivipelto ym. 2015; Kivipelto & Tanner 2022.)

Mittarin tietosisällöt ovat osa uusimpia työikäisten sosiaalipalvelujen asiakasasiakirjoja, jotka on otettava käyttöön kaikilla hyvinvointialueilla viimeistään syyskuussa 2024. AVAIN-mittari täytetään kahdessa vaiheessa. Mittari täytetään sosiaalityön ammattilaisen ja asiakkaan yhteistyönä samalla, kun laaditaan asiakas-suunnitelma. Suunnitelma-asiakirjassa asetetaan tavoitteet, valitaan työmenetelmät ja palvelut tavoitteiden saavuttamiseksi. Lisäksi valitaan tilannetekijät, jotka tukevat tai hankaloittavat tavoitteiden saavuttamista. Kun suunnitelma on valmis, alkaa suunnitelmallisen sosiaalityön prosessi. Siinä vaiheessa, kun asiakkaan tavoitteiden saavuttamista on syytä arvioida, täytetään suunnitelman arvio-asiakirja. Tämä asiakirja sisältää kysymyksiä tavoitteiden saavuttamisesta, käytetyistä menetelmistä, tavoitteita tukeneista ja hankaloittaneista tilannetekijöistä sekä palveluiden käytön toteutumisesta.

AVAIN-mittari ei siis pelkästään mittaa, vaan sen tarkoitus on myös suunnata huomiota asiakkaan tavoitteiden saavuttamisen kannalta merkittäviin asioihin, kuten ymmärryksen lisääntymiseen omaa elämäntilannetta koskevissa kysymyksissä. AVAIN-mittarin aiemmat testaukset ovat osoittaneet, että mittarin käyttö voi myös lisätä työntekijän mahdollisuuksia nähdä asiakkaan tilannetta laajemmin, kuin siinä tilanteessa, kun mittaria ei käytetä.

Tässä työpaperissa pohjustetaan AVAIN-mittarin tieteellisen käyttäjävalidoinnin toteutus. Julkaisussa tarkastellaan, vastaako AVAIN-mittari sitä käyttävien sosiaalityön ammattilaisten mukaan niitä tarkoituksia, joita varten se on kehitetty, miten toimivaksi AVAIN-mittari arvioidaan käytettäväksi asiakastyöhön yhteydessä, millaisia puutteita tai haasteita AVAIN-mittarin käytettävyydessä on havaittu ja miten AVAIN-mittarin käyttöä tulisi tukea, jotta se täyttäisi käyttötarkoituksensa.

Käyttäjävalidointi ymmärretään pitkänä prosessina, johon THL on osallistanut lukuisia sosiaalityön ammattilaisia, asiakkaiden edustajia, tutkijoita ja asiantuntijoita eri puolilta Suomea vuodesta 2011 alkaen. Julkaisussa kuvataan AVAIN-mittarin viisi kehitysvaihetta ja pohjustetaan tieteellinen validointivaihe sekä raportoidaan AVAIN-mittarin käyttäjille vuosina 2019 ja 2023 tehdyt kyselyt. Julkaisussa tuodaan esiin käyttäjien eri vaiheissa esittämiä näkemyksiä AVAIN-mittarin käytettävyydestä ja siitä, miten nämä näkemykset on huomioitu AVAIN-mittarin kehittämisessä

Mittarin toimivuutta on testattu sen kehittämisen aikana useissa kunnissa. Ensimmäinen testaus tehtiin Seinäjoella vuosina 2011–2012 (Kivipelto & Blomgren 2014; Kivipelto ym. 2013). Sittemmin mittarin käyttöä on pilotoitu kahdeksassa kunnassa vuosina 2013–2014 (Saikkonen ym. 2015) sekä viidessä eri kunnassa vuosina 2018–2019 (Kivipelto 2020). Kehittämisen ja testauksen pohjalta mittaria on kehitetty edelleen. Vuodesta 2017 lähtien AVAIN-mittarin tietosisältö on ollut THL:n koodistopalvelimella ja Sosmeta-palvelussa vuodesta 2021 lähtien.

THL on tukenut AVAIN-mittarin käyttöönottoa käyttäjille suunnatuin koulutuksin, sekä tekemällä tiivistä yhteistyötä tietojärjestelmätoimittajien, kuntien ja hyvinvointialueiden, mutta myös Sosiaali- ja terveystieteiden ministeriön, Kelan, yliopistojen ja ammattikorkeakoulujen kanssa. AVAIN-mittarista on tehty useita tieteellisiä ja ammatillisia julkaisuja, oppaita ja raportteja.

AVAIN-mittarin rakenne ja käyttö

AVAIN-mittarin teoreettinen tausta liittyy tieteelliseen realismiin, jonka mukaan vaikuttavuus ei ole lineaarinen panos-tuotos -ketju, vaan vaikuttavuus rakentuu eri asioiden yhteisvaikutuksesta. Realismi on valittu viitekehukseksi sen vuoksi, että se soveltuu hyvin tavoittamaan sosiaalityön eri ulottuvuuksia: sosiaalityöhön kuuluu erilaisia toimijoita, interventioita, kontekstuaalisia tekijöitä ja mekanismeja (Blom & Morén 2010, 2011; Julkunen ym. 2005). Tästä syystä samankin työmenetelmän käyttö voi johtaa täysin erilaisiin lopputuloksiin eri asiakkaiden kohdalla. AVAIN-mittari pyrkii tavoittamaan menetelmiin, palveluihin ja tilannetekijöihin liittyvät selitykset sille, miksi tavoitteet on tai ei ole saavutettu. Mekanismin merkitys tässä prosessissa on olennainen. Mekanismit on operationalisoitu AVAIN-mittarissa tavoitteita tukeviksi ja tavoitteiden saavuttamista hankaloitaviksi tilannetekijöiksi. (Tanner & Kivipelto 2022; Kivipelto & Koponen 2021; Kivipelto & Blomgren 2013, 2014; Kivipelto ym. 2013.)

Sosiaalityön ammattilainen täyttää AVAIN-mittarin osana asiakassuunnitelman laadintaa ja arviointia asiakkaan kanssa osana sosiaalityön ammatillista prosessia eli keskustellen, pohtien ja kysellen asiaan näkemyksiä. Mittari täytetään asiakkaan kanssa aina kaksi kertaa. Ensimmäisen kerran mittari täytetään, kun asiakassuunnitelma laaditaan ja toisen kerran, kun suunnitelma arvioidaan. Eli asiakkaan kanssa kartoitetaan tavoitteet ja tavoitteiden saavuttaminen, menetelmät ja menetelmien käyttö, palvelut ja palvelujen käyttö sekä tilannetekijät alussa ja arvioinnin lopussa. Tässä mielessä AVAIN-mittarilla tehtyä arviointia voidaan kutsua tapauskohtaiseksi arvioinniksi (ks. esim. Lindqvist 2005).

AVAIN-mittarin käyttö osana asiakassuunnitelman laadintaa ja arviointia on kuvattu tarkemmin oppaassa ”AVAIN-mittarin käyttö aikuissosiaalityössä” (Tanner & Kivipelto 2022). Tässä kuvataan AVAIN-mittarin käyttö ja tietosisällöt sellaisena, kuin ne ovat olleet Sosmeta-palvelussa vuodesta 2021 lähtien. Tämän jälkeen mittariin on tehty ainoastaan joitain pieniä tarkennuksia, kuten lisätty sosiaalinen kuntoutus menetelmien listaan.

AVAIN-mittari koostuu neljästä osa-alueesta, jotka ovat asiakkaan tavoitteet, tavoitetta tukevat ja hankaloittavat tilannetekijät, tavoitteisiin pääsyä tukevat sosiaalityön menetelmät ja palvelut (Kuvio 1).

Kuvio 1. AVAIN-mittarin osa-alueet (Tanner & Kivipelto 2022).

Tavoitteet. AVAIN-mittari sisältää 45 erilaista asiakastyön tavoitetta, joista sosiaalityön ammattihenkilöt ohjaavat asiakkaita valitsemaan heidän tilanteisiinsa parhaiten soveltuvat tavoitteet. AVAIN-mittarista valitaan ne tavoitteet, joita asiakkaan kohdalla pyritään saavuttamaan sosiaalityön avulla. Asiakkailla on mahdollisuus valita yksi tai useampi tavoite AVAIN-mittarin laajasta valikoi AVAIN-mittarin osa-alueet masta. Tavoitteita voi muuttaa tai vaihtaa, kunnes asiakassuunnitelma on lukittu. Asiakkaan tulee aina nähdä hänestä tehdyt kirjaukset (tarkastusoikeus), muuttaa tai poistaa itsestään tehtyjä merkintöjä.

AVAIN-mittarin tavoitteet on ryhmitelty seitsemän teeman alle, jonka tarkoitus on helpottaa sopivien tavoitteiden tunnistamista:

1. Arjen voimavarat,
2. Yhteisöt ja yhteiskunta,
3. Sosiaaliset suhteet,
4. Työelämä, koulutus ja osaaminen,
5. Talous ja asuminen,
6. Terveys ja toimintakyky,
7. Päihteiden käytön ja riippuvuuksien hallinta.

Asiakkaan tilanteesta riippuen tavoitteet voidaan valita yhden tai useamman teeman alta.

Kunkin tavoitteen kohdalla tarkennetaan lisäksi tavoitteen asteikko: tavoitteena voi olla joko (1) muutos parempaan tai (2) estää tilanteen huononeminen. Arviointivaiheessa kunkin tavoitteen kohdalla arvioidaan numeerisesti asteikolla 1–4, onko (1) tavoite saavutettu kokonaan, (2) osittain, (3) ei ole saavutettu vai (4) tavoitteen saavuttamisesta ei ole tietoa. Tavoitteiden tarkemmat kuvaukset ovat saatavilla THL:n koodistopalvelimelta (Koodistopalvelin, THL) ja AVAIN-oppaasta (Tanner & Kivipelto 2022, 27–32).

Menetelmät. Sosiaalityön tavoitteiden saavuttaminen on mahdollista sosiaalityön menetelmien ja palveluiden avulla. Asiakkaan tilanne ja hänen lähiverkostonsa vaikuttavat sosiaalityön menetelmien valintaan, erityisesti tilanteissa, joissa vuorovaikutusta tapahtuu. Sosiaalityössä käytetyt menetelmät käsittävät erilaisia ratkaisuja, työvälineitä ja toimintatapoja, jotka sosiaalialan ammattilaiset ottavat käyttöön asiakastyössään sosiaalisten ongelmien selvittämiseksi, ratkaisemiseksi ja hallitsemiseksi. Menetelmien määrittelyyn on olemassa erilaisia malleja, mutta käytännön toiminnassa ammattilaiset yhdistelevät erilaisia toimintoja, ottaen huomioon asiakkaiden taustat, tavoitteet ja tilanteet. Asiakassuunnitelmassa on tärkeää nimetä käytetyt menetelmät mahdollisimman tarkasti, jotta voidaan arvioida niiden vaikuttavuutta ja tuottaa tarkkaa tietoa ja dataa.

AVAIN-mittarissa on yhteensä 32 sosiaalityön menetelmää, jotka on suunniteltu tukemaan asiakkaiden tarpeita ja edistämään sosiaalityön tehokkuutta. Menetelmät on organisoitu kuuteen osa-alueeseen:

1. Selviytymistä ja voimavaroja vahvistava toiminta,
2. Koulutus, työ ja toimintakyky,
3. Talous, asuminen ja edunvalvonta,
4. Yhteistyö, suunnitelmat ja päätökset,
5. Ryhmät ja yhteisöt,
6. Vastuut ja velvollisuudet.

AVAIN-mittarin menetelmät-osiossa merkataan toiminnot ja interventiot, joiden avulla asiakastyön tavoitteet pyritään saavuttamaan. Suunnitelmavaiheessa sosiaalityön menetelmistä valitaan ne, joita suunnitellaan käytettäväksi. Asiakassuunnitelmaan kirjataan valitut menetelmät, ja mahdolliset lisätiedot voidaan tallentaa "Lisätiedot menetelmistä" -kenttään. Asiakassuunnitelman arvioinnin yhteydessä arvioidaan, käytettiinkö suunniteltuja menetelmiä. Kenttään kirjataan tieto, onko menetelmää käytetty asteikolla (1) kyllä tai (2) ei. Kenttä jätetään tyhjäksi, jos palvelun käytöstä ei ole tietoa. Tarkemmat määritelmät kaikista 32 menetelmästä löytyvät THL:n koodistopalvelimelta (Koodistopalvelin, THL) ja AVAIN-oppaasta (Tanner & Kivipelto 2022, 43–47).

Palvelut. Jotta sosiaalityön tavoitteet saavutetaan, sosiaalityössä käytetään myös ohjaamista palveluihin. Mittarissa on valittavana 24 palvelua, jotka merkitään työikäisten palvelujen asiakassuunnitelman kohtaan ”Palvelut, joita asiakas tällä hetkellä saa”. Lisäksi palveluita on mahdollisuus tarkentaa kuvauskenttään vapaamuotoisesti. Asiakassuunnitelman arvioinnin yhteydessä arvioidaan, käytettiinkö suunniteltuja palveluita. Kenttään kirjataan tieto, onko palvelua käytetty asteikolla (1) kyllä tai (2) ei. Kenttä jätetään tyhjäksi, jos palvelun käytöstä ei ole tietoa. Palveluiden tarkemmat kuvaukset ovat saatavilla THL:n koodistopalvelimelta (Koodistopalvelin, THL) ja AVAIN-oppaasta (Tanner & Kivipelto 2022, 41).

Tilannetekijät. Aikuissosiaalityön asiakkaalle kerrotaan kunkin asetetun tavoitteen kohdalla voivan olevan vähintäänkin yksi tilannetekijä, joka vaikeuttaa tai tukee tavoitteen saavuttamista. AVAIN-mittarilla tehtävässä vaikuttavuuden arvioinnissa otetaan huomioon myös tavoitteiden saavuttamiseen liittyvät tilannetekijät. Tilannetekijät, jotka vaikuttavat tavoitteiden saavuttamiseen, otetaan AVAIN-mittarilla tehtävässä mitauksessa huomioon. Tilannetekijöitä on AVAIN-mittarissa yhteensä 58 ja ne on ryhmitelty seuraavien osa-alueiden alle:

1. Elinympäristö
2. Työelämä ja koulutus
3. Palvelut ja etuudet
4. Talous ja asuminen
5. Terveystila ja toimintakyky
6. Päihteiden käyttö ja riippuvuudet
7. Sosiaaliset suhteet
8. Arjen voimavarat.

Sosiaalialan ammattihenkilö ja asiakas valitsevat asiakkaan tilanteeseen parhaiten sopivat tilannetekijät. Tilannetekijöitä valitaan vähintään yksi. Asiakassuunnitelmaa tehdessä kirjataan asiakkaan tilannetekijät asiakkaan tavoitteiden yhteyteen. Tällä on tarkoitus täsmentää tavoitetta tukevat ja hankaloittavat tilannetekijät. Jokaisen tilannetekijän kohdalla kirjataan, tukeeko vaikeuttaako kyseinen tilannetekijä tavoitteen saavuttamista asteikolla (1) tukee tai (2) vaikeuttaa. Esimerkiksi talouden ja asumisen tavoitteiden saavuttamista voi tukea velattomuus ja riittävät tulot, toisaalta riittämättömät tulot ja velan maksaminen vaikeuttaa talouden ja asumisen tavoitteita. Suunnitelman arviointivaiheessa arvioidaan, missä määrin kuhunkin tavoitteeseen liitetty tilannetekijä on tukenut tai vaikeuttanut kyseisen tavoitteen saavuttamista. Tavoitteisiin vaikuttaneita tilannetekijöitä voidaan lisätä myös vielä arviointivaiheessa. Tilannetekijöiden arviointi tehdään silloin kun asiakassuunnitelma ja tavoitteet muutenkin arvioitaisiin. Asiakassuunnitelman arvioinnin yhteydessä arvioidaan, tukiko tai vaikeuttiko tilannetekijä tavoitteen saavuttamista asteikolla (1) tuki tai (2) vaikeutti. Kenttä jätetään tyhjäksi, jos tilannetekijästä ei ole tietoa. Tarkemmat määritelmät tilannetekijöistä löytyvät THL:n koodistopalvelimelta (Koodistopalvelin, THL) ja AVAIN-oppaasta (Tanner & Kivipelto 2022, 32–39.)

Rakenteellisen sosiaalityön tietosisällöt. Koodistopalvelusta mittarista löytyy myös rakenteellisen sosiaalityön tietosisällöt, joita ei kuitenkaan ole viety Sosmeta-palveluun. Syynä on se, että rakenteellisen sosiaalityön osio on koettu mittarin kehitysvaiheisiin osallistuneiden sosiaalityön ammattilaisten mielestä hankalaksi täyttää osana yksittäisen asiakkaan asiakassuunnitelmaa ja sen arviointia. Rakenteellisen sosiaalityön tiedonkeruun kehittämistä tehdään tällä hetkellä osana valtakunnallista kestävä kasvun ohjelmaa (RRP).

Koska mittari täytetään osana sosiaalihuollon asiakasasiakirjoja, tallentuvat tiedot sosiaalihuollon asiakastietojärjestelmiin, joista vuoden 2023 alusta ovat vastanneet hyvinvointialueet.

AVAIN-mittarin käyttäjäarvioinnin tarve

Käyttäjien tekemän arvioinnin tarkoituksena on varmistaa mittarin, kuten kyselylomakkeen käytettävyys, toimivuus ja osuvuus (Carvalho 2022). Eli pääosassa ovat käyttäjien kokemukset, toisin kuin esimerkiksi silloin, kun arvioidaan mittarin osuvuutta (esim. Chan 2017; Kim ym. 2017). Käyttäjearvioinnin tavoitteena on varmistaa eri vaiheiden kautta, että kysely on laadukas ja käyttökelpoinen siihen tarkoitukseen, johon se on kehitetty, eli AVAIN-mittarin tapauksessa mittaamaan sosiaalityön vaikuttavuutta (esim. Holler & Werner 2018).

Validiteetti käsitteenä tarkoittaa lyhyesti sanottuna sitä, mitataanko sitä, mitä on tarkoitus mitata. Käyttäjävalidointi voi tarkoittaa esimerkiksi sitä, että mittarin testaamiseen kutsutaan sen kohderyhmiä, asiantuntijoita ja tehdään pilottitestauksia potentiaalisella vastaajaryhmällä ennen varsinaista käyttöönottoa (ks esim. Kalkbrenner 2021, 6). Nämä käyttäjät ovat siis henkilöitä, joiden toivotaan ja tavoitellaan käyttävän mittaria tai kyselyä, kuten sosiaalityön asiakkaita ja ammattilaisia.

Käyttäjearvioinnilla ja validoinnilla voidaan kuitenkin tarkoittaa hieman eri asioita. Ymmärrämme tässä julkaisussa käyttäjearvioinnin alustavaksi toimenpiteeksi, jonka perusteella varsinainen käyttäjävalidointi voidaan tehdä. Käyttäjearviointiin olemme koonneet tietoja laajasti mittarin eri kehittämis- ja arviointivaiheista, joita tieteelliseen validointiin ei ole mahdollista sisällyttää.

Mittareiden validointi on yleensä monivaiheinen prosessi, johon sisältyy tutkimus- ja kehittämistyötä, testauksia ja eri vaiheita, joissa mittaria edelleen tarkennetaan (esim. Lee ym. 2020, 22–23; Peters & Hopkins 2019). AVAIN-mittarin kehittäminen ja testaus ovat alkaneet vuonna 2011. Siihen on osallistunut lukuisia sosiaalityön ammattilaisia, asiakkaita, tutkijoita ja asiantuntijoita eri puolilla Suomea. Kehittäminen jatkuu, kun mittaria testataan ja käytetään edelleen. Tässä julkaisussa dokumentoidaan vuosien 2011–2023 kehittämisvaiheet ja tuodaan esiin erityisesti se, miten sosiaalityön ammattilaiset ovat olleet mukana mittarin käytettävyyden ja toimivuuden arvioinnissa ja kehittämisessä.

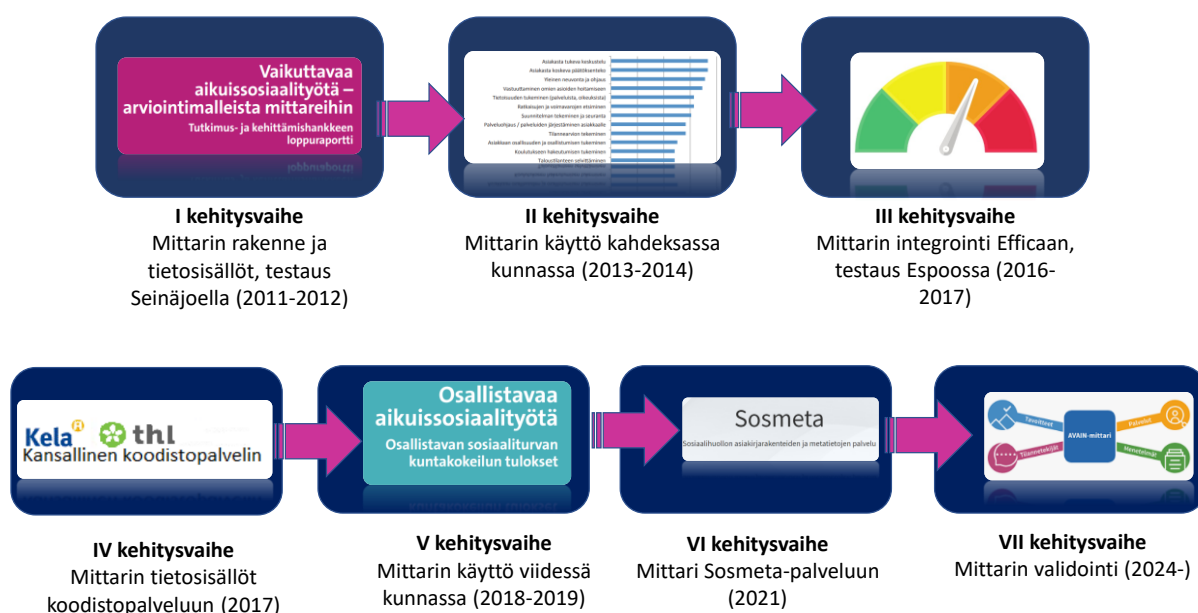
Tavoitteenamme on koota alustavaa tietoa siitä, vastaako AVAIN-mittari sosiaalityön ammattilaisten näkökulmasta tällä hetkellä niitä tarkoituksia, joita varten se on kehitetty, miten toimivaksi he ovat arvioineet AVAIN-mittarin asiakastyöhön yhteydessä, millaisia puutteita tai haasteita he ovat havainneet AVAIN-mittarin käytettävyydessä ja miten AVAIN-mittarin käyttöä tulisi tukea, jotta se täyttäisi käyttötarkoituksensa. Haluamme samalla myös tietoa AVAIN-mittarin ja AVAIN-mittarin käyttökoulutuksen tarpeellisuudesta ja sisällöstä.

Hyödynnämme julkaisussa useita aineistoja. Pääasiallisen aineiston muodostaa AVAIN-mittarin eri kehitysvaiheiden dokumentointi ja niissä tapahtuneen mittarin käytettävyyden raportointi ja sen johdosta tehdyt muutokset AVAIN-mittarissa. Hyödynnämme myös vuosina 2019 ja 2023 tehtyjä pienimuotoisia kyselytutkimuksia, joissa on tiedusteltu AVAIN-mittarin käytöstä ja mittarilla tuotettavan tiedon hyödyntämisestä.

AVAIN-mittarin kehitysvaiheet

AVAIN-mittarin kehitys aloitettiin vuonna 2011 THL:ssa. Mittarin ensimmäiset luonnokset pohjautuvat sosiaalityön luokituksiin ja sosiaalityön teoreettisiin ja empiirisiin tutkimustietoihin, joita oli kerätty jo pitkään ennen mittarin varsinaista kehittämistä. Tässä suhteessa erityisesti THL:n edeltäjän Stakesin FinSoc-ryhmän ja Helsingin sosiaaliviraston työ on ollut uraauurtavaa. (Ks. Kivipelto & Kotiranta 2014.) Mittaria ei siten ole lähdetty kehittämään tyhjästä. FinSocin luomaa käsitystä tieteelliseen realismiin pohjautuvasta vaikuttavuuden arvioinnista täydennettiin ja muokattiin sosiaalityön ammattilaisten ja asiantuntijoiden näkemyksillä vuosina 2010–2011.

Ensimmäisten luonnosten jälkeen AVAIN-mittaria on tutkittu ja kehitetty useassa eri vaiheessa. Jaamme tässä julkaisussa vaiheet seuraavasti: ensimmäinen kehitysvaihe (2011–2012), toinen kehitysvaihe (2013–2014), kolmas kehitysvaihe (2016–2017), neljäs kehitysvaihe (2017), viides kehitysvaihe (2018–2019), kuudes kehitysvaihe (2021) ja mittarin tieteellinen validointi (2024-). (Kuvio 2. AVAIN-mittarin kehitysvaiheet). Käymme seuraavaksi läpi vaiheet ja niiden sisällöt.

Kuvio 2. AVAIN-mittarin kehitysvaiheet (2011–2024).

Ensimmäinen kehitysvaihe (2011–2012)

THL toteutti arviointimittareiden kehittämis- ja tutkimushankkeen vuosina 2011–2012. Hankkeessa tarkasteltiin kolmea erilaista tapaa arvioida aikuissosiaalityön vaikuttavuutta. Arviointimittareita kehitettiin ja tutkittiin kolmen sosiaaliviraston (Helsinki, Seinäjoki ja Tuusula) kanssa. Hankkeessa oli käytössä sosiaali- ja terveysministeriön TUKE-rahoitus ja toimijoiden omarahoitusta. (Kivipelto ym. 2013, 3.) AVAIN-mittarin ensimmäinen versio kehitettiin Seinäjoen osahankkeessa. Kehittämisessä olivat mukana Seinäjoen sosiaali- ja terveyskeskuksen perussosiaalityön toimeentulotukiyksikön sosiaalityöntekijöitä ja sosiaaliohjaajia. Kehittämis- ja tutkimushanketta täydennettiin THL:n valtakunnallisella aikuissosiaalityön kartoituksella (Blomgren & Kivipelto 2012).

Lähtökohdaksi mittarille asetettiin tieteellinen realismi, tapauskohtainen arviointi ja tavoitelähtöinen sosiaalityö. Arviointimittareiden kehittämistyössä hyödynnettiin myös aikuissosiaalityön teoreettis-metodisia tarkasteluja ja valtakunnallista sosiaalityön luokituksia. AVAIN-mittarin keskiössä olevat tarpeet,

asiakaskunta, työn kohde, menetelmät ja tavoitteisiin liittyvät tilannetekijät määriteltiin sosiaalivirastojen edustajien ja THL:n välisissä työkokouksissa.

Ensimmäinen versio mittarista toteutettiin verkkopohjaisena, THL:n rakentaman erillisen verkkopohjaisen sovelluksen avulla, jotta sosiaalityön ammattilaiset pystyivät kirjaamaan tiedot tietokoneella (Kivipelto ym. 2013, 31). AVAIN-mittaria testattiin ensimmäistä kertaa asiakastilanteissa 11/2011–08/2012 välisenä aikana Seinäjoen sosiaalivirastossa. Ensimmäisen testausvaiheen aikana AVAIN-mittariin kirjattiin Seinäjoella yhteensä 340 asiakasta ja 209 loppuarviointia. Mittariin kirjattiin kaikkiaan 2720 tavoitetta yhteensä 209 asiakkaan osalta, ja tämä tarkoitti keskimäärin 13 tavoitteen kirjaamista per asiakas. (Kivipelto ym. 2013, 43.)

THL:ssä rakennettiin AVAIN-mittariin myös raportointityökalu, jotta hankkeen aikana työntekijät pääsivät tutustumaan tietoihin ja tutkijat tekemään niistä analyyseja. Raportointityökalun käyttö jäi kuitenkin vähäiseksi. (Kivipelto ym. 2013, 34–35.)

Johtopäätökset ensimmäisestä vaiheesta. Seinäjoella sekä sosiaalityöntekijät että sosiaaliohjaajat pitivät AVAIN-mittarin käyttöä mielekkäänä, joskin työläänä. Koska työntekijät eivät olleet tottuneet käyttämään mittaria, aiheutti mittarin käyttö asiakastilanteen yhteydessä epävarmuutta ja jotkut täyttivät mittaria vasta asiakastapaamisten jälkeen. Asiakkaita tavoiteltiin myös puhelimitse, koska tarvittiin täydentäviä tietoja arviointia varten. Tämä lisäsi ammattilaisten työtä. (Kivipelto ym. 2013, 39.)

Työntekijöiltä saadun palautteen perusteella AVAIN-mittarin etuna pidettiin sitä, että se auttoi näkemään asiakkaan tilanteeseen liittyviä asioita hieman eri näkökulmasta, kuin aiemmin ja laaja-alainen työ saatiin näkyväksi. Mittarin avulla kyettiin kiinnittämään huomiota myös siihen, millaiseen työhön ei ole aikaa:

“Tämä tutkimus on innostavaa, tällä saadaan tästä isosta valtavasta maailmasta joku ote. Itseä innostaa, kun saadaan työ näkyväksi.” (Sosiaalityön ammattilainen, Seinäjoki)

Myös asiakkaille tehtiin pienimuotoinen haastattelu mittarin käytöstä tapaamisten aikana. Asiakkaiden haastatteluissa tuli esiin, että heillä ei ollut mitään väliä, käytettiinkö mittaria vai ei. He sanoivat, että tärkeintä oli, että palvelu vastaa heidän tarpeisiinsa ja he pääsevät vaikuttamaan omia asioitaan koskeviin suunnitelmiin ja päätöksiin. (Kivipelto ym. 2013.)

Mittarin testauksessa saatiin ensimmäistä kertaa tietoa siitä, miten asiakkaiden tavoitteet ja samankin tavoitteen kohdalla käytettävät menetelmät vaihtelivat. Asiakkaiden tavoitteista keskeisimmät liittyivät asiakkaan työllistymiseen ja taloudelliseen tilanteeseen, kuten taloustilanteen hallintaan, ammatillisten valmiuksien parantamiseen ja velkatilanteen selvittämiseen. Myös elämänhallinnan paraneminen oli monelle tärkeä tavoite, jota tavoiteltiin tukemalla arkielämän sujuvuutta, asiakkaan voimavaroja ja ongelmanratkaisukykyä. Tavoitteet, joita oli kirjattu vähemmän, olivat rakenteellisiin tekijöihin liittyvät tavoitteet. 2/3 tavoitteista liittyi asiakkaan tilanteen muuttamiseksi kohti parempaan. 1/3 tavoitteista liittyi tilanteen pitämiseen ennallaan. (Kivipelto ym. 2013.)

Tässä vaiheessa myös perustoimeentulotuki oli vielä osa kuntien sosiaalityötä. Tietoa saatiin siten varsin hyvin toimeentulotuen vaikutuksista. Havaittiin, että esimerkiksi asiakkaiden taloudelliseen tilanteeseen liittyvät tavoitteet saavutettiin paremmin, kun mukana oli myös asiakasta tukevia menetelmiä, ei pelkästään etuuden käyttöä tukimuotona. Testaus toi esille myös sen, että suunnitelmallisessa sosiaalityössä olevien asiakkaiden tilanteet eivät muuttuneet kovin nopeasti. Todettiin, että testauksessa käytetty ajanjakso oli sosiaalityön kannalta varsin lyhyt. Tietoja tarvittaisiin myös pitkän aikavälin tuloksista, jolloin mittaukset pitäisi toistaa esimerkiksi vuoden kuluttua loppuarvioinnin tekemisen jälkeen. (Kivipelto ym. 2013, 49–52.)

Palautteiden mukaan AVAIN-mittarissa oli myös vaikeasti tulkittavia kohtia, joita palautteen perusteella muutettiin. Tällainen oli esimerkiksi kulttuuritaustan vaikutus tilannetekijänä, jota koettiin vaikeaksi arvioida, koska kulttuuritausta vaikuttaa eri tavalla eri väestöryhmillä. Ajatuksena oli aiemmin, että kulttuuritaustat saattavat vaikuttaa joko negatiivisesti tai positiivisesti asiakkaan kokemaan kohteluun. Kyseinen kohta on poistettu ja sen sijaan tiedustellaan kokemusta syrjinnästä, jonka on nähty palautteen perusteella olevan merkittävämpi tilannetekijä, joka vaikuttaa tavoitteiden saavuttamiseen.

Testaajat toivat myös esiin, että mittarin käytännön oppimisen tueksi on luotava selkeitä esimerkkejä ja ohjeita. Ensimmäiset ohjeet olivat käytössä jo testausvaiheessa, joita täydennettiin, kunnes laajempi ohjeistus valmistui vuonna 2022 (Tanner & Kivipelto 2022).

Seinäjoen kokeilun jälkeen pidettiin avoimena vielä erilaisten mittareiden jatkokehittämisen mahdollisuuksia. Nähtiin, että tietoon perustuvan johtamisen tueksi on kehitettävä malleja ja mittareita, jotta tietoa voidaan käyttää ja hyödyntää aikuissosiaalityössä. (Kivipelto ym. 2013, 6.) Hanke toi esiin jatkotutkimuksen ja -kehittämisen aiheita, kuten tarpeen kehittää mittareita edelleen valtakunnallisen vertailtavuuden parantamiseksi. Erillisen verkkosovelluksen käyttö koettiin tiedon hyödyntämisen kannalta ongelmalliseksi. Sosiaalihuollon asiakastietoja ei voinut ajatella tallennettavaksi jollekin verkkosovelluspalvelimelle, koska niitä sitoivat tiukat säännökset. Todettiin, että jatkokehittämisessä on tärkeä selvittää, miten vaikuttavuustiedon kerääminen ja tallentaminen on mahdollista osana sosiaalitoimen digitaalisia asiakastietojärjestelmiä.

Toinen kehitysvaihe (2013–2014)

Vuosina 2013–2014 AVAIN-mittaria pilotoitiin kahdeksassa kunnassa. Mittaria testattiin verkkopohjaisena kyselylomakkeena Vantaan työvoiman palvelukeskuksessa, Alavuden, Ilmajoen, Lempäälän, Tampereen, Vaasan ja Seinäjoen sosiaalitoimistoissa ja Tuusulan kunnan sosiaalisen kuntoutuksen yksikössä osana nuorten ja aikuisten kanssa tehtävää sosiaalityötä. Aineistoa kerättiin kaikilta asiakkailta, jotka mittarin käyttöaikana tulivat asiakkaaksi ja antoivat suostumuksensa tietojen keräämiseen mittarin kehitys- ja tutkimustyötä varten.

Kaikkien mittaria käyttäneiden toimistojen työntekijöiden kanssa käytiin etukäteen keskustelu siitä, miten mittaria käytetään ja miten AVAIN-mittaria käyttävät sosiaalitoimistot tulisivat vastaamaan aineistonkeruusta käytännön asiakastyössä. Työntekijöiden ja lähiesimiesten kanssa pidettiin palavereja, joissa mittarin käyttöä seurattiin ja keskusteltiin mittarin käyttöön liittyvistä mahdollisista pulmakohdista.

Työntekijöillä oli mahdollisuus tarkastella tekemiään kirjauksia yhdessä asiakkaan kanssa. Mittarilla saatiin kvantitatiivinen aineisto 129 eri-ikäisen sosiaalityön asiakkaalta. Aineisto sisälsi jonkin verran myös työntekijöiden tekstinä kirjaamia tarkennuksia asiakkaiden taustasta ja palveluissa etenemisestä. Testausraportointiin ja siinä tarkasteltiin julkaisussa ”*Poistaako sosiaalityö huono-osaisuutta.*” (Saikkonen ym. 2015.)

Tuusulan sosiaalisessa kuntoutuksessa AVAIN-mittaria testattiin myös työn arvioinnin ja kehittämisen välineenä. Tuusulassa mittarin käytön tavoitteena oli kuntouttavan sosiaalityön työkäytäntöjen selkiyttäminen sekä sen avaaminen, mitkä tekijät muutosten taustalla vaikuttavat. Seinäjoen sosiaalitoimistossa kokeiltiin vuonna 2011 tuotetun AVAIN-mittaritiedon käyttämistä sosiaalityön kehittämiseen. Seinäjoella hyödynnettiin AVAIN-mittarilla kerätyn tiedon hyödyntämistä nuorille suunnatun Mediapaja-toiminnan käynnistämiseksi.

Johtopäätökset toisesta vaiheesta. Mittarin testauksen osalta todettiin, että sosiaalityön vaikuttavuutta edistävien ja estävien tekijöiden tunnistaminen edellyttää systemaattista ja asiakaskohtaista tiedon kokoamista. Todettiin, että systemaattinen arviointitiedon keruu tulisi jatkossa liittää osaksi sosiaalihuoltolain mukaista asiakkaan palvelutarpeen arviointia ja asiakassuunnitelmaa.

Mediapaja-kokeilu suunnattiin AVAIN-mittarilla saatujen tietojen perusteella nuorille toimeentulotuen varassa oleville henkilöille. Ryhmä oli lopulta pieni, mutta se sai aikaiseksi videon, joka toimitettiin Seinäjoen kaupungille.

Mittarin puutteena pidettiin sitä, ettei se tuota kovin yksityiskohtaista tietoa esimerkiksi menetelmistä. Myöskään sellaisista erityistilanteista, kuten koulu- ja palvelupudokkaista tai kutsunnoista vapautetuista ei saada tietoa. Sen vuoksi osa mittarin käyttäjistä oli sitä mieltä, että ”rasti ruutuun” -tyyppinen arviointi ei sosiaalityössä riitä, vaan tulee säilyttää mahdollisuus myös vapaamuotoiseen vastaamiseen.

Tuusulan kokeilussa AVAIN-mittarin todettiin kuitenkin olevan silloista asiakastietojärjestelmän palvelusuunnitelmaa käytettävämpi, koska mittarissa näkyvät samalla sivulla aiemmat tavoitteet ja kommentit sekä niihin tehdyt täsmennykset. Tämä kommentti tosin kertoi siitä, että AVAIN-mittaria oli vaikea arvioida ilman, että tulisi arvioineeksi käyttöliittymää tai sovellusta, joka mittaria pyörittää.

Lisäksi havaittiin, että asiakassuunnitelmiakaan ei aina tehty, vaikka ne tulisi tehdä kaikkien suunnitelmallisen sosiaalityön asiakkaille.

Testauksen aikana alkoi vahvistua käsitys, että sosiaalityön vaikuttavuuden arviointi ja asiakassuunnitelma eivät voi pitkään olla enää toisistaan erillisiä toimintoja. Eri kirjaamispaikkojen lisääntyminen kangistaisi työtä entisestään. Ajatuksena oli, että jos AVAIN-mittari saataisiin laajaan käyttöön, voisi se auttaa saamaan tiedot yhdestä paikasta. Esimerkiksi asiakkaan siirtyessä tai muuttaessa tieto ja asiakassuunnitelmat siirtyisivät kattavasti asiakkaan mukana. Tuusulan kokeilun aikana nostettiin esiin idea AVAIN-mittarin integroimisesta asiakastietojärjestelmiin. Mittarin tuottamaa tietoa voisi sitten käyttää paitsi palvelujen suunnitteluun ja toteutukseen, myös resurssien kohdentamiseen sekä jopa poliittisen päätöksenteon tukena. Valtakunnallisesti yhdenmukaisen mittarin käytön arvioitiin tuovan myös tasa-arvoa asiakkaiden välille.

Kolmas kehitysvaihe (2016–2017)

Tietojärjestelmätoimittaja TietoEvry (nyk. Tieto) työsti mittarista ensimmäisen version asiakastietojärjestelmän kautta käytettäväksi Espoon kaupungin sosiaalipalveluihin vuonna 2016. AVAIN-mittari löytyy Efficasta erillisenä lomakkeena. Alkuperäiseen ratkaisuun on tehty vuoden 2016 jälkeen jonkin verran muutoksia. Ratkaisuun sisältyy nykyisin muun muassa arviointien seurantaosio sekä mittarilla tallennettujen tietojen poiminta. Käyttäjä voi laatia asiakkaalle Effica Sosiaalihuolto -järjestelmässä sijaitsevan asiakassuunnitelma-asiakirjan ja kirjata asiakirjaan asiakkaan tavoitteet, tilannetekijät, menetelmät ja toimintatavat. Erillisten tietokokonaisuuksien alta löytyvät esimerkiksi eri elämänalueille sijoittuvat tavoitteet. Kun samalle asiakkaalle tehdään suunnitelman arviointi, poimii järjestelmä suunnitelmassa valitut tietosisällöt automaattisesti suunnitelman arviointi -asiakirjaan. Haluttaessa voidaan arvioida myös muita kuin suunnitelmassa valittuja kohtia.

Myös suunnitelman arviointeja voidaan seurata lomakkeella kootusti. Arviointien koosteella nähdään asiakkaan suunnitelmaan valitut tietosisällöt sekä arviointiasiakirjoihin kirjatut arvioinnit. Yhteenvetoon voidaan tulostaa ne kohdat, jotka on valittu joko asiakassuunnitelmassa tai sen arvioinnissa. Järjestelmään tallennetuista suunnitelma ja -arviointiasiakirjoista voidaan lisäksi tehdä tietopoimintoja tarkempaa analysointia varten.

THL, Espoon kaupungin aikuissosiaalityö ja TietoEvry kävivät vuosien 2016–2017 aikana AVAIN-mittarin tietosisältöjä ja käyttöä läpi. Tietosisältöjä päivitettiin Espoosta saadun palautteen perusteella. Tämä mahdollisti myös sen, että AVAIN-mittarin tietosisällöt saatiin vietyä THL:n koodistopalveluun vuonna 2017.

Johtopäätökset kolmannesta vaiheesta. Kolmannen kehitysvaiheen tuloksena syntyi siten ensimmäinen asiakassuunnitelmaan integroitava AVAIN-mittari ja mittarin tietosisällöt virallistettiin viemällä ne THL:n koodistopalveluun. Espoossa AVAIN-mittarin käyttö jäi vähäiseksi aikatauluongelmien ja sovelluksen erillisyyden vuoksi. Tästä syystä testausta ei raportoitu myöskään laajemmin.

Kokeilun aikana saatiin ymmärrys siitä, että AVAIN-mittarin käyttö on luontevinta osana päivittäistä asiakastyötä, mutta asiakassuunnitelmasta erillisenä versiona sen käyttö jää vähäiseksi. Sosiaalityöhön sisältyy niin paljon velvoittavaa kirjaamista, että mitään ylimääräistä ei ole aikaa tai motivaatiota lähteä tekemään. Testauksen johtopäätöksenä lähdettiin selvittämään mittarin viemistä osaksi työikäisten palvelujen asiakassuunnitelmaa.

Neljäs kehitysvaihe (2018–2020)

Vuosina 2018–2019 THL:ssa toteutettiin Sosiaali- ja terveysministeriön rahoituksella osallistavan sosiaaliturvan kuntakokeilu. Kokeilun kävivät läpi Kangasala, Kemijärvi, Kuopio, Raisio ja Tampere. Keskeisenä tavoitteena oli etsiä ratkaisuja pitkään työttömänä olleiden osallisuuden ja työllistymisen parantamiseksi. Tavoitteena oli myös toimeentulotukitarpeen vähentäminen ja tavoiteltiin myös sitä, että sosiaalityössä voitaisiin tehdä myös työvoima- ja yrityspalveluihin kuuluvia suunnitelmia ja päätöksiä.

Kokeilussa kehitettiin osallistavan sosiaaliturvan kuntakohtaiset mallit. Kokeilussa sovittiin, että asiakassuunnitelman ja suunnitelman arvion voi tehdä AVAIN-mittarilla. Näin välttyttiin kahteen paikkaan kirjaamiselta, koska vaikka AVAIN oli jo Kemijärveä lukuun ottamatta kaikkien kuntien asiakastietojärjestelmässä, oli se erillinen asiakirja asiakassuunnitelma-asiakirjan kanssa.

Myös kokeilun vaikuttavuuden arvioinnissa hyödynnettiin AVAIN-mittarilla koottua tietoa (Koponen & Kivipelto 2020; Koponen 2020; Kivipelto & Koponen 2021). Kokeilun alkuperäinen tarkoitus oli tutkia vaikuttavuutta myös Kelan aineistojen avulla, kuten miten osallistava sosiaaliturva vaikuttaa toimeentulotuen saamisen keston ja yleisesti toimeentulotuen saamisen kestoja. Rekisteritutkimusta ei kuitenkaan toteutettu, koska rekisteriaineistoja ei ehditty yhdistää kokeilussa olevien henkilöiden tietoihin. (Kivipelto 2020, 12.)

AVAIN-mittariin kirjattiin kokeilun aikana 483 asiakkaan suunnitelmaa ja 326 suunnitelman arviointia. Kemijärvellä mittari ei kuitenkaan ollut integroitavissa Pro Consona -tietojärjestelmään, joten kokeilun alussa mittarin käyttöä varten rakennettiin erillinen sovellus. Sovelluksen käyttöön liittyvien ongelmien vuoksi AVAIN-mittarin käyttöä ei enää kokeilun päätyttyä ollut mielekäästä jatkaa. Tietojärjestelmään liittyvien hankaluuksien vuoksi mittarin juurruttaminen Kemijärvellä ei lopulta onnistunut. Lopullisessa aineistossa oli siten vain Kuopion, Tampereen, Kangasalan ja Raision aineistot. Analysoinnissa käytettiin 454 suunnitelmaa ja 297 arviota. Kokeilun aikana noin kolmasosalla eli 157 asiakkaalla AVAIN-arvio jäi tekemättä. Osalla asiakkaista arviointia ei ehditty tekemään kokeilun aikana, ja osalla asiakkaista asiakkuus ai-kuissosiaalityössä päättyi eri syistä ilman, että arviota saatiin tehtyä. (Kivipelto 2020.)

Johtopäätökset neljännestä vaiheesta. Kuopion osahankkeen raportissa todettiin, että AVAIN-mittarin hyödyntäminen osana tavoitteellista työtä konkretisoi sekä asiakkaalle että työntekijälle prosessin etenemistä. Vaikuttavuustiedon avulla toimenpiteitä voitiin kohdentaa tarkemmin. Tavoitteita saavutettiin aiempaa nopeammin ja tulosten pysyvyyttä voitiin varmistaa paremmin aiempaan työtapaan verrattuna. (Leppänen & Karjalainen 2020, 63.)

Osallistavan sosiaaliturvan kokeilussa saatiin välillisesti palautetta myös asiakkailta, kuten seuraavassa sosiaalityöntekijän kuvauksessa (Salonen & Karjalainen 2020):

”Asiakkaan kanssa täytimme AVAIN-mittarin kakkosvaiheen. Asiakas pohti tilannettaan ja oli saavuttanut hyvin asettamia tavoitteita. Kerroin, että jatkossa teemme asiakassuunnitelman eri tavalla. Asiakas kysyi, että miten me nyt mitataan uusien tavoitteiden saavuttamista, koska uudessa asiakassuunnitelmassa ei ole mitään mittaria? Hän haluaisi, että tavoitteita mitataan, koska hän näkee siten asioittensa edistymisen.” (Sosiaalityöntekijä, Kuopion osahanke)

Raision osahankkeessa todettiin, että arviointivaiheen tekemisessä oli haasteita asiakkaiden vaihtelevien tilanteiden vuoksi (Leppänen & Karjalainen 2020):

”AVAIN-arvioiteja täytettiin asiakkaiden kanssa heidän siirtyessään esimerkiksi ryhmästä kuntouttavaan työtoimintaan, aloittaessaan työt tai kun ainakin osa tavoitteista oli täyttynyt. Joissain tapauksissa arviointi tehtiin siinä vaiheessa, kun asiakkuus oli päättymässä tai asiakas oli muuttanut pois kunnasta. Joidenkin asiakkaiden arviointi täytettiin kokeilujakson päättyessä, vaikka työskentely asiakkaan kanssa edelleen jatkui. Arvioinnin teki sosiaalityöntekijä yhdessä asiakkaan kanssa pääsääntöisesti toimistolla. Muutamia asiakkaita oli vaikea tavoittaa arvioinnin tekemiseen esimerkiksi työllistymisen vuoksi. Tällöin arviointi yritettiin tehdä puhelimitse tai esimerkiksi postittamalla asiakkaalle lomake kotiin. Muutamia arvioita jäi tekemättä, kun asiakasta ei tavoitettu, saatu motivoitua arvioinnin tekemiseen tai asiakas menehtyi kokeilun aikana.”

Osallistavan sosiaaliturvan kuntakokeilussa tuotettua aineistoa on hyödynnetty useissa julkaisuissa (esim. Kivipelto & Koponen 2021; Sallinen ym. 2023; Tanner 2023). AVAIN-mittarin avulla saatiin jo varsin vertailukelpoista tietoa esimerkiksi erilaisten menetelmien käytöstä. Esimerkiksi asiakkaan taloustilanteeseen haettiin ratkaisuja miesten ja naisten kohdalla eri tavoin. Yli kolmasosaa (36,5 %) naisista ohjattiin tai kannustettiin hakeutumaan kuntouttavaan työtoimintaan, kun vastaava osuus miehistä oli noin joka neljäs (25 %). Ikäryhmässä 18–29-vuotiaat yhtä kolmasosaa (33 %) tuettiin koulutukseen hakeutumisessa, mutta vain noin viittä prosenttia työpaikan hakemisessa. Vastaavasti 55–69-vuotiaiden ikäryhmässä työpaikan hakemisessa tuettiin noin joka viidettä (20 %) ja koulutukseen hakeutumisessa noin joka kahdeksatta. (Tanner 2023, 39–41.)

Viides kehitysvaihe (2021–2022)

Viimeisin AVAIN-mittarin varsinainen kehittämisvaihe ennen validointia tapahtui vuosina 2021–2022 osana sosiaalihuollon kehittämisohjelmaa. Ohjelmaan liittyvässä Työkäisten asiakassuunnitelman pilotissa oli mukana kymmenen hankealuetta, joiden tehtävänä oli ottaa käyttöön sosiaalihuoltolain mukaiset työikäisten asiakasasiakirjat (palvelutarpeen arviointi ja asiakassuunnitelma). Asiakirjat vietiin sosiaalihuollon asiakastietojärjestelmiin yhteistyössä tietojärjestelmätoimittajien kanssa. Tavoitteena oli tukea alueita käyttämään systemaattisesti kyseisiä asiakirjapohjia, koska myös AVAIN-mittari oli tulossa mukaan asiakirjoihin. Hankkeen aikana myös tuettiin alueen toimijoita käyttämään AVAIN-mittaria ja ymmärtämään, miten vaikuttavuustieto muodostuu asiakasrajapinnassa ja pohtia, miten vaikuttavuustiedon tuottamista tulisi tukea sosiaalityön ohjaamisessa ja johtamisessa. (THL 2020–2022.)

Vuonna 2022 AVAIN-mittarin THL:n koodistopalvelussa olevia tietosisältöjä tarkennettiin testausten ja käyttäjiltä saadun palautteen avulla. Tässä vaiheessa AVAIN-mittari myös integroitiin osaksi sosiaalihuollon asiakasasiakirjoja (2021), jonka jälkeen AVAIN-mittari on ollut saatavilla Sosmeta-palvelusta. Muutokset on viety myös kansalliseen koodistopalveluun keväällä 2022. AVAIN-mittarin tietosisällöt ja opas AVAIN-mittarin käyttöön toimitettiin ruotsiksi. Asiakirjapohja, jossa AVAIN-mittari on, tulee velvoittavaksi syyskuussa 2024. AVAIN-mittaristosta ja asiakirjojen rakenteesta on voinut antaa palautetta osoitteessa: <https://sosmeta.thl.fi/feedback>.

Tietojärjestelmätoimittajista CGI oli mukana sosiaalihuollon kehittämisohjelman asiakassuunnitelman pilotissa, jossa testattiin sosiaalihuollon työikäisten asiakassuunnitelman asiakirjarakenteita sekä kansallisesti yhtenäisen vaikuttavuuden arviointia ja käyttöönottoa. Työkäisten AVAIN-tietosisällöt sisältävät asiakirjat sisältyvät Pro Consona OMNI360 sosiaalipalvelut toisen vaiheen julkaisuun ja niiden oli tarkoitus tulla CGI:n asiakkaiden käyttöön vuoden 2022 aikana. Asiakirjojen saaminen käyttöön edellytti käyttäjiltä Pro Consona OMNI360 sosiaalipalvelujen toisen vaiheen tilaamista. CGI järjesti myös koulutuksia sosiaalipalveluiden toisen vaiheen käyttöönottajille. (Tanner & Kivipelto 2022, Liite 2.)

CGI on kehittänyt myös liikkuvaa sovellusta sosiaalialan kenttätöihin sopivaksi. SOMA, selainpohjainen ja mobiilikäyttöön optimoitu sovellus skaalautuu erikokoisille päätelaitteille, kommunikoiden reaaliajassa Pro Consona OMNI360 -taustajärjestelmän kanssa. AVAIN-tietosisällöt sisältävät asiakirjat ovat Pro Consona OMNI360 sosiaalipalveluiden toisen vaiheen tilauksen jälkeen käytössä myös SOMA:ssa. SOMA:n käyttöön saaminen edellyttää erillistä tilausta. (Tanner & Kivipelto 2022, Liite 2.)

Tietoevryllä puolestaan Lifecare sosiaalihuollon pilottikäyttö alkoi vuoden 2022 alussa Päijät-Hämeen hyvinvointiyhtymässä ja ratkaisu on ollut otettavissa käyttöön vuoden 2022 aikana myös muissa organisaatioissa. Lifecare-asiakirjoihin on voinut lisätä toistuvia tietokomponentteja, esimerkiksi AVAIN-mittarin tavoitteita. Teiteovryn käyttäjille on toteutettu Sosmetasta löydettävissä olevia kenttäohjeita. Asiakirjan tulosmuodossa esitetään vain ne tiedot, joita asiakirjaan on kirjattu. (Tanner & Kivipelto 2022, Liite 3.)

Työkäisten asiakassuunnitelman pilotissa pidettiin useita tapaamisia, seminaareja ja työpajoja siihen osallistuneen kymmenen alueen kanssa. Pilotissa panostettiin erityisesti monialaisen kirjaamisen edistämiseen ja tiedon liikkumiseen esimerkiksi Kelan ja sosiaalityön välillä. THL oli mukana myös Kelan Kaski-hankkeen tukiryhmässä, jossa pohdittiin kahdensuuntaisen tiedonvaihdon mahdollisuuksia.

Sosiaalihuollon ammattilaisten ja asiantuntijoiden aika ja osaaminen eivät aina riitä siihen, että tiedot tallennettaisiin asianmukaisesti asiakastietojärjestelmiin, vaikka kirjaamiseen ja dokumentointiin käytettävä työaika on paisunut vuosi vuodelta (ks. Kivipelto ym. 2021). Se, että sosiaalityössä pystyttäisiin käyttämään kirjattuja tietoja tutkimuskäyttöön, on tätäkin harvinaisempaa. Sosiaalihuollon asiakastietojärjestelmät ovat myös kömpelöitä nykyisiä ja etenkin tulevaisuuden tarpeita ajatellen (Kivipelto & Elovainio 2023). Modernit käyttöliittymät tai liikkuvat sovellukset eivät tahdo päästä mukaan sosiaalihuollon tutkimusperustaiseen kehittämiseen. Nykyiset sosiaalihuollon tietojärjestelmät enemmänkin haittaavat kuin tukevat sosiaalityön vaikuttavuuden ja laadun arviointia. (Kivipelto & Matthies 2022.)

Johtopäätökset viidennestä kehitysvaiheesta. AVAIN-mittarin käyttöönoton eri vaiheissa on havainnollistunut, miten suuri merkitys tietojärjestelmien käytettävyydellä on ollut mittarin luontevassa käytössä. Katri Ylönen (2023) on tutkimuksessaan tuonut esiin, että sosiaalihuollon asiantuntemusta on hyödynnetty heikosti näiden järjestelmien kehittämisessä. Tietojärjestelmien käytön koulutus on ollut sosiaalityön ammattilaisten omien kokemusten mukaan puutteellista, mikä on johtanut tietojärjestelmien käyttöön lähinnä tiedon

tallentamisen välineinä tiedon hyödyntämisen sijaan. Ylönen (2023) onkin sitä mieltä, että sosiaalityöntekijöiden tulisi voida osallistua käyttämiensä tietojärjestelmien kehittämiseen odottamattomien seurausten välttämiseksi. Työikäisten asiakassuunnitelman pilotissa THL tuki kahden vuoden ajan kuntien ja tietojärjestelmätoimittajien välistä yhteistyötä. Hankkeessa saatiin varsin hyviä kokemuksia tietojärjestelmätoimittajien, sosiaalihuollon ja THL:n välisestä yhteistyöstä työikäisten asiakasasiakirjojen työstämisessä. Valitettavasti tietojärjestelmien käytettävyys perustuu kuitenkin pitkälti tietojärjestelmätoimittajien omiin priorisointeihin, joihin tässä hankkeessa oli ainakin varsin vaikea vaikuttaa. (Kivipelto & Elovainio 2023.) Sen vuoksi hyvinvointialueilla on edelleen panostettava tietojärjestelmä- ja tutkimusosaamiseen (Kivipelto & Matthies 2022). Hyvinvointialueiden päättäjät tarvitsevat tietoa siitä, mikä merkitys sosiaalihuollon asiakastietojärjestelmillä on palvelujen laadun ja vaikuttavuuden arvioinnissa (Kivipelto & Matthies 2022).

Sosiaalihuollossa myös asiakkaan rooli oman asian hoitamisessa vaikuttaa heikolta, jos hän ei voi olla mukana ja seurata oman asiakassuunnitelman laadintaa, toimeenpanoa ja arviointia. On myös asiakkaan oikeus saada tietoa palvelun vaikuttavuudesta. Laki edellyttää sosiaalihuollolta myös rakenteellista ennaltaehkäisevää sosiaalityötä eli puuttumista sosiaalisten ongelmien rakenteellisiin syihin, joka on vaikeaa, jollei tietoa tuoteta asiakasrajapinnasta. Rakenteellisen sosiaalityön kirjaamista on tuettu ja edistetty käynnissä olevassa RRP-hankkeessa (THL 2024).

Mittarin validointi (2024-)

Vuonna 2024 käynnistettiin AVAIN-mittarin tieteellinen arviointi (Elovainio 2024) ja mittarin tietosisällöt käännettiin englanniksi. Mittarin tieteellisen validoinnin tavoitteena on raportoida AVAIN-mittarin kehittämisen prosessi ja testata sen tietosisältöjen validiteetti ja luotettavuus. Elovainion (2024) tutkimuksessa validointiin kerättiin poikkileikkaustutkimuksena aikuisille sosiaalityön asiakkaille ja toteutettiin Suomessa maaliskuusta 2018 vuoden 2019 loppuun, viidessä kunnassa. Otos koostui yhteensä 454 aikuisen sosiaalityön asiakkaasta. Mittarin konstruktioiden validiteetin arvioimiseksi tehtiin faktorianalyysi (SEM), ja arvioitiin mittarin sisäistä yhdenmukaisuutta (Cronbachin alfa). Faktorianalyysin perusteella AVAIN-mittarilla on riittävä sovitus aineistoon, normeeratun sovituskertoimen vaihdella välillä 0,97–0,87. Tulokset viittaavat siihen, että AVAIN-mittarilla on hyväksyttävät psykometriset ominaisuudet ja sitä voidaan käyttää aikuisen sosiaalityön vaikuttavuuden arvioimiseen. Kuitenkin tulevaisuudessa olisi suoritettava pitkittäistutkimus sen ennustavan validiteetin tutkimiseksi ja syvällisemmän ymmärryksen saamiseksi sosiaalityön tehokkuudesta. (Elovainio 2024.)

Kyselyt AVAIN-mittarin käyttäjille

Vuoden 2019 kysely toteutettiin Webropol-kyselynä 3.5.2019– 31.5.2019 välisenä aikana. Linkki kyselyyn lähetettiin kuntien koordinaattoreille, jotka lähettivät sen eteenpäin kunnassaan. Kyselyyn saatiin 72 vastausta. Kysely sisälsi väittämiä, joissa asenteita mitattiin Likert-asteikolla. Näiden lisäksi esitettiin avoimia kysymyksiä, minkä avulla pyrittiin kartoittamaan mahdollisimman laajasti asiantuntijoiden näkemyksiä kyselyn teemoista. (Koponen & Maksimainen 2019.)

Loka-marraskuussa 2023 toteutettiin jälleen AVAIN-mittarin käyttäjäkysely. Sosiaalityön ammattilaiset tavoitettiin vastaamaan kyselyyn sähköpostitse, jotka toimitettiin hyvinvointialueiden sosiaalityön päälliköiden avulla. Kyselyssä oli kaikkiaan 24 kysymystä, joista 4 oli avoimia ja 20 suljettuja kysymyksiä. Kyselyn alussa tiedusteltiin vastaajan edustamaa hyvinvointialuetta/kuntayhtymää. Tämän jälkeen kysyttiin, oliko vastaaja käyttänyt AVAIN-mittaria vai ei. Jos vastaaja kertoi, ettei ollut käyttänyt koskaan AVAIN-mittaria, päättyi kyselyyn vastaaminen hänen osaltaan siihen. Jos vastaaja kertoi käyttäneensä AVAIN-mittaria aiemmin, siirtyi hän vastaamaan kyselyn muihin osioihin. Kyselyyn oli mahdollista vastata tietokoneelta tai mobiililaitteelta. Kyselypohja on tämän raportin liitteenä (Liite 1. AVAIN-mittarin käyttäjäkysely).

Ensimmäisen kerran kysely lähetettiin kaikille hyvinvointialueille, Helsingin kaupungin ja HUS-kuntayhtymän sosiaalityön edustajille. Vastausaikaa oli 18.9.2023 – 02.10.2023 välisen ajan. Tähän kyselyyn saatiin vastaukset 91 henkilöltä, joista 23 oli käyttänyt AVAIN-mittaria. Eniten AVAIN-mittaria oli käytetty Keski-Pohjanmaan hyvinvointialueella (8 vastaajaa). Sama kysely lähetettiin myös vielä erikseen Varsinais-Suomen hyvinvointialueen (Varha) aikuissosiaalityön ammattilaisille, jotka aloittivat THL:n AVAIN-mittarin käyttökoulutuksessa. Varhan edustajia pyydettiin vastaamaan kyselyyn ennen AVAIN-koulutukseen osallistumista. Kysely oli avoinna Varhan työntekijöille 15.10.-30.11.2023 välisen ajan. Tähän kyselyyn saatiin vastaukset 67 henkilöltä, joista 4 oli käyttänyt AVAIN-mittaria.

Tässä julkaisussa raportoidaan vastaajien kokemukset vuosilta 2019 ja 2023. Vuoden 2019 kyselyyn vastanneista 72 ja vuoden 2023 kyselyyn vastanneista 27 oli käyttänyt mittaria, eli yhteensä 99 vastaajaa oli käyttänyt mittaria vuosien 2019 ja 2023 kyselyjen perusteella. Eri vuosina vastanneissa voi olla mukana myös samoja henkilöitä. 130 vastaajaa ei ollut käyttänyt AVAIN-mittaria, ja he kaikki olivat vuoden 2023 kyselyyn vastanneita. Kuvaamme tulokset siten, että ensin esitämme kunkin kysymyksen osalta ensin vuoden 2023 vastaukset ja sen jälkeen vastaukset vuodelta 2019.

Tulokset

AVAIN-mittaria käyttäneistä suurin osa työskenteli yleisessä työikäisten sosiaalityössä ja sosiaaliohjauksessa (19 vastaajaa), taloudellisessa ohjauksessa, neuvonnassa ja tukemisessa (12 vastaajaa) sekä sosiaalisen kuntoutuksen tehtävissä (12 vastaajaa). Osa vastaajista työskenteli useammalla tuhoalueella, minkä vuoksi vastausten yhteenlaskettu summa on suurempi, kuin AVAIN-mittaria käyttäneiden määrä. (Kuvio 3.)

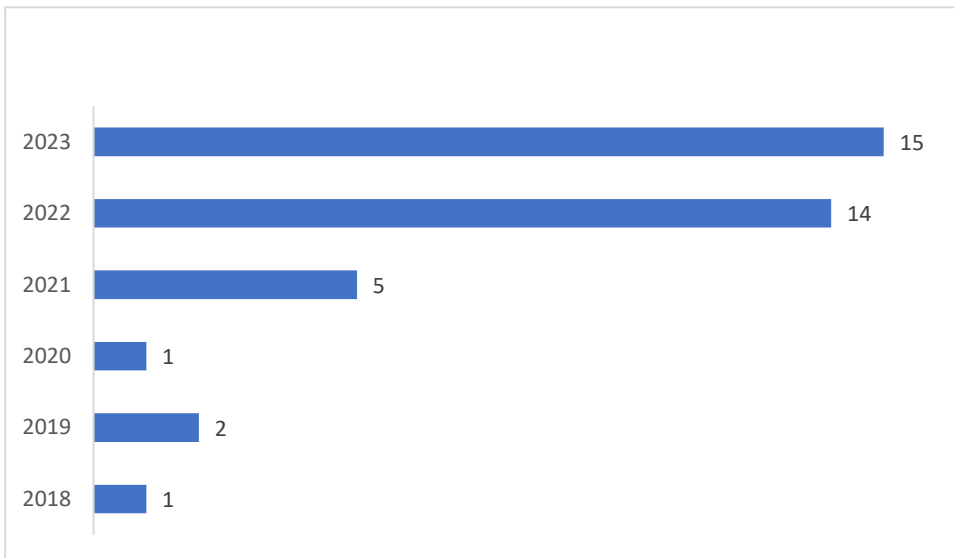

Kuvio 3. AVAIN-mittaria käyttäneiden vastaajien työtehtävät (n=27).

Muina työtehtävinä mainittiin asumissosiaalityö, kuntouttava sosiaalityö, mielenterveystyö, päihdetyö, maahanmuuttaneiden kanssa tehtävä työ, johto- tai hallinnolliset tehtävät, muut tehtävät ja vammaispalvelut. Yksikään AVAIN-mittaria käyttäneistä ei työskennellyt terveydenhuollon sosiaalityössä.

AVAIN-mittarin käyttö

Vuoden 2023 kysely suunnattiin sosiaalityön ammattilaisille, jotka olivat osallistumassa AVAIN-mittarin käyttökoulutukseen. Koulutukseen osallistuminen ei edellyttänyt mittarin aiempaa käyttöä. Yksi vastaaja muisti käyttäneensä mittaria jo vuonna 2018, muut vasta vuoden 2021–2023 välisenä aikana. Vastaajat saivat merkitä useampia vuosia, kuin yhden, minkä vuoksi vastausten yhteenlaskettu summa on suurempi, kuin AVAIN-mittaria käyttäneiden määrä. (Kuvio 4).

Kuvio 4. Vuodet, jolloin vastaajat ovat käyttäneet AVAIN-mittaria (n=27).

Vuosina 2020–2022 sosiaalityön ammattilaisia tuettiin AVAIN-mittarin käyttöön osana Sosiaalihuollon kehittämishjelmaa. Vuoden 2023 vastaajista vain kymmenen henkilöä oli aiemmin osallistunut jonkinlaiseen AVAIN-mittarikoulutukseen. Koulutus oli koettu melko riittäväksi.

Vuoden 2019 kyselyssä ei tiedusteltu, oliko vastaaja käyttänyt AVAIN-mittaria aiemmin, koska kysely suunnattiin Osallistavan sosiaaliturvan kuntakokeiluun osallistuneille sosiaalityön ammattilaisille, joiden tehtävänä oli käyttää mittaria osana suunnitelmallista sosiaalityötä.

AVAIN-mittarin toimivuus

Vuoden 2023 kyselyyn vastanneista AVAIN-mittaria aiemmin käyttäneistä 18 henkilöä mainitsi tärkeimmäksi tiedoksi tiedon yksittäisten asiakkaiden tilanteissa tapahtuneista muutoksista. 12 vastaajaa mainitsi myös tiedon sosiaalityössä käytettävien menetelmien vaikuttavuudesta. Kolmanneksi tärkeimmäksi he mainitsivat mittarin tuottaman tiedon monialaisen työn tueksi (9 vastaajaa). Vastaajat saivat valita useita vaihtoehtoja, minkä vuoksi vastausten yhteenlaskettu summa on 47. (Kuvio 5.)

Viisi vastaajaa perusteli vastaustaan avoimeen kenttään. Heistä kolme harmitteli sitä, että tietoa ei saa vielä ulos sillä tavoin, että sitä voisi hyödyntää joko asiakastyössä tai johtamisessa. Yksi vastaaja harmitteli lisäksi, että kaikenlaista kirjaamista joutuu tekemään, mutta ei saa tietoa, mitä tällä tiedolla tehdään, seuraako sitä kukaan. Yhden vastaajan mukaan mittarin käyttö oli ollut helppoa, eikä se ollut aiheuttanut hänelle ylimääräistä työtä.

Kuvio 5. Vastaajien näkemykset siitä, mikä AVAIN-mittarin tuottamasta tiedosta on tärkeintä (n=27).

Vuoden 2019 kyselyn perusteella noin puolet vastaajista (51 %) koki, että AVAIN-mittari oli toimiva. Noin neljäsosalla (23 %) vastaajista ei ollut vahvaa mielipidettä mittarin toimivuudesta. (Koponen & Maksimainen 2019, 3.) Vuoden 2019 kyselyyn vastanneista vajaa neljännes (23 %) vastaajista koki, että mittari oli joko toimimaton (18 %) tai erittäin toimimaton (5 %). Mittari nähtiin osin vaikeasti ymmärrettävänä ja liian laajana, mikä hankaloitti sen käyttöä asiakastyössä. Asiakkaiden haastavat elämäntilanteet ja heidän vaikeutensa ymmärtää esimerkiksi rakenteellisen sosiaalityön kysymyksiä tulivat kyselyssä selkeästi esille. (Koponen & Maksimainen 2019, 3.)

Vuoden 2023 vastaukset olivat hieman negatiivisempia, kuin vuoden 2019 kyselyssä, jossa vastanneiden mukaan mittari oli monipuolinen, keskustelua herättävä ja looginen työkalu asiakkaan kokonaistilanteen hahmottamisessa. (Koponen & Maksimainen 2019, 3.)

AVAIN-mittarilla kootun tiedon hyödyntäminen

Vuoden 2023 kyselyssä kysyttiin myös AVAIN-mittarilla kootun tiedon hyödyntämisestä. 12 mittaria käyttänyttä vastaajaa ei tiennyt, oliko heidän työyhteisössään hyödynnetty AVAIN-mittarilla koottua tietoa ja 11 henkilöä ei tiennyt, onko organisaation johto hyödyntänyt mittarilla saatua tietoa. Kymmenen vastaajaa oli sitä mieltä, että johto on hyödyntänyt tietoa erittäin heikosti. Kahdeksan vastaajaa ilmoitti, että heidän työyhteisössään ei ole hyödynnetty AVAIN-mittarilla koottua tietoa lainkaan. Vain kolme vastaajaa tiesi kertoa, että tietoja oli hyödynnetty omassa työyhteisössä.

Avovastauksissa vuonna 2023 kuvattiin myös ideoita, miten itse käyttäisi AVAIN-mittarin tuottamia tietoja, jos se olisi mahdollista:

”Seuraisin asiakasmääriä, suunnitelmamääriä, työn näkyvyyttä.”

”Keräisin tietoa sosiaalityön ja sen menetelmien vaikuttavuudesta.”

”Tekisin näkyväksi suunnitelmallisen sosiaalityön vaikutuksia ja pitkällä aikavälillä vaikuttavuutta.”

”Kehittäisin oman yksikön toimintaa ja toisin esiin työn merkitystä ja vaikuttavuutta.”

”Perustelisin sillä työskentely- ja toimintamallien kehittämistä sosiaalityön vaikuttavuutta vahvistavaan suuntaan.”

”Tähän on vaikea vastata, kun en ole nähnyt miten Avain-mittari tuottaa tietoa, mutta toivoisin Avain-mittarin tuottavan tietoa, jota voisi käyttää suunnitelmallisesti palveluiden kehittämisessä ja kohdentamisessa.”

”Hyödyntäisin työn organisoinnissa ja rakenteellisessa sosiaalityössä (tilannetekijät).”

Avovastauksissa mittarin päätarkoitusta pidettiin hyvänä, eli sitä, että asiakkaan tavoitteet ja niihin vaikuttavat tekijät saadaan esiin osana suunnitelmallista asiakastyötä. Mittarin koettiin konkretisoivan tavoitteita ja tekevän ne näkyväksi niin asiakkaalle kuin työntekijälle, kun niitä kirjattiin asiakassuunnitelma-asiakirjaan:

”Sen käytettävyys yhdessä asiakkaan kanssa. Helpottaa sanoittamaan asiakkaan tilannetta.”

”Käytiin hyvin asiakkaan arkea läpi ja arvioitiin tukea ja sen määrää.”

”Avainmittarin ajatus selvittää asiakkaan palvelutarpeita ja keinoja on hyvä ja tarpeellinen. Olen käyttänyt tätä aktivointisuunnitelmien laadinnan yhteydessä sosiaaliohjauksen työkaluna.”

”Mittari tekee näkyväksi juuri suunnitelmallisen sosiaalityön ytimen, kun tavoitteet ja menetelmät erottuvat suunnitelmasta selkeästi.”

”Tavoitteiden konkretisointi ja niiden saavuttamiseen mahdollisesti vaikuttavien tekijöiden esiin saaminen.”

”Mielestäni ei toimi alkuvaiheen kotoutujien kanssa palvelutarpeen arvioinnissa tai suunnitelman laadinnassa. Liian yksityiskohtaisia ja monia tavoitteita alkuvaiheessa olevalle. Esim. kirjoitus ja lukutaidottomalle liian haastava.”

Mittarin rakennetta pidettiin suhteellisen selkeänä ja yksinkertaisena.

Kysyttäessä vuonna 2023, millä muulla tavalla vastaajat arvioisivat sosiaalityön vaikuttavuutta, esiin nousivat muiden muassa talouslaskelmat, esimiesten ja työntekijöiden haastattelut.

Mittarin kehittämistarpeet

Vuoden 2023 kyselyssä pyydettiin arvioimaan AVAIN-mittarin mahdollisia kehittämiskohteita. Kritiikki kohdistui sosiaalihuollon asiakastietojärjestelmään ja mittarin laajuuteen. Suurimman ongelman mittarin käytön kannalta aiheuttivat sosiaalihuollon asiakastietojärjestelmät, joita pidettiin kankeina ja mittarin käyttöä hankaloittavina tekijöinä. Kirjaamista ei koettu luontevaksi asiakkaan läsnä ollessa, visuaalisuutta pidettiin epäselvänä, eikä kirjattuja tietoja saatu ulos:

”Avain mittari ei ole tällä hetkellä luonteva osa asiakastyönprosessia, mikä liittyy osaltaan asiakastietojärjestelmään.”

”Valinnat ovat kömpelöitä ja ne vaatisivat päivitystä. En tiedä johtuuko järjestelmästä, mutta tuen tarpeen valinnan jälkeen, valinnat ohjautuvat aina alkuun (ProConsona- Omni 360). Hidastaa kyselyä.”

”Selkeä visuaalisuus koneella, mutta tulostus kaamean epäselvä. Jos työntekijöiden hankala lukea, niin entä asiakkaiden..”

”Käytössä oleva järjestelmä ei tee koostetta eli en voi tulostaa asiakkaalle kyselyn vastauksia. Tämä on huono asia. Jää asiakkaalle irralliseksi työntekijän toiminnoksi.”

”Koska organisaatiossa ei ollut ostettuna raportointi- palikkaan, en pysty sen osalta kommentoimaan.”

”Lomakkeen täyttö järjestelmässä on hiukan sekavaa, toivon että lomake selkeytyy kun vaihdamme kirjaamisjärjestelmää ja sitten lomakkeen käyttö helpottuu.”

Myös mittarin laajuutta arvosteltiin jonkin verran. Laajuus tavallaan ymmärrettiin, mutta sen koettiin aiheuttavan myös koulutustarpeita. Mittarin käyttöönottoa ei koettu voitavan tehdä ilman, että siihen saisi jonkinlaista perehdytystä:

”Todelle työläs täyttää: vie paljon aikaa. Tärkeintä olisi saada täyttää tämä asiakkaan kanssa, mikä on ajallisesti mahdottomuus nykyisillä asiakasmäärillä.”

”Laajuus on haasteellinen, pitää uskaltaa karsia paljon pois, Vaikea löytää kullekin asiakkaalle tärkeimmät kohdat.”

”AVAIN - mittari on laaja. Haluaisin koulutusta tai perehtymistä enemmän.”

Vuoden 2019 kyselyssä mittaria toivottiin kehitettävän edelleen siten, että sitä olisi helpompi hyödyntää asiakastyössä. Tulosten perusteella esitettiin, että tulisi pohtia niitä konkreettisia keinoja, joilla asiakkaan keskitymistä suunnitelmaa tehdessä voisi tukea. Vastauksista nousi esiin myös toive asiakasystävällisen, visuaalisesti helposti hahmotettavan sovelluksen kehittämisestä, jotta asiakas voisi vaivattomasti itsenäisesti vastata osaan kysymyksistä. (Koponen & Maksimainen 2019, 3.)

Johtopäätökset

AVAIN-mittarin tietosisällöt on eri kehitysvaiheissa arvioitu pääosin toimiviksi ja tarkoituksenmukaisiksi. Tietosisältöjen tarkentumista on edistännyt useita kehitysvaiheita, kaksi isoa kansallista hanketta, jossa mittarin käyttöä on tuettu ja pitkään jatkunut vuorovaikutus sosiaalityön ammattilaisten kanssa. Mittarin toimivuutta, käytettävyyttä ja tarpeellisuutta ei siten ole arvioitu ilman käyttäjiltä saatavaa palautetta. Mittaria käyttäneet ja testanneet sosiaalihuollon ammattilaiset ovat kommentoineet ja antaneet palautetta mittarin tietosisällöistä sen alkuvaiheista lähtien. Eniten negatiivista palautetta on tullut eri kehitysvaiheiden aikana siitä, että mittari on joko liian pitkä, vaikeakäyttöinen tai että se vie aikaa asiakastyöstä. Käyttöä tukeksi THL on tarjonnut verkkokursseja, opastusta, ohjeita, verkkosivuja ja tukimateriaaleja. On korostettu, että AVAIN-mittarin jokaista kysymystä ei tule käydä läpi jokaisen asiakkaan kanssa, vaan työntekijä valitsee oleelliset tiedot asiakkaan kanssa keskusteltuaan.

AVAIN-mittarin käyttö on kuitenkin ollut vielä vähäistä ja sekä sosiaalityön ammattilaiset että johto ovat varsin tietämättömiä vielä mittarin olemassaolosta. Yksi syy on se, että mittarin sisältävä asiakirja tulossa velvoittavaksi työikäisten sosiaalipalveluissa todennäköisesti vasta syyskuussa 2024. Suurin osa hyvinvointialueista ei ole vielä ottanut kyseistä asiakirjaa käyttöönsä. Ne, joiden tietojärjestelmissä mittari jo on, kokevat taas käyttöliittymän niin kömpelöksi, että se ei tue mittarin käyttöä. Koska mittaria tunnetaan vielä huonosti, ei myöskään sen hyötyjä osata arvioida vielä kunnolla.

AVAIN-mittarin käyttö asiakastietojärjestelmien osana mahdollistaa kuitenkin tiedon joustavan toisiokäytön ja Kanta-sopivuuden. AVAIN-mittarin tietosisällöistä vastaa THL, mutta käyttöliittymistä kunkin hyvinvointialueen tietojärjestelmätoimittaja. Asiakastietojärjestelmien erilaisuus on hankaloittanut mittarin opettelua ja myös toimivuuden arviointia – käyttäjien on hankala erottaa AVAIN-mittaria asiakastietojärjestelmän sovelluksesta. Jos sovellus tai käyttöliittymä on kömpelö, koetaan myös mittari helposti hankalaksi ja tekniseksi. Mittarin käytettävyyden parantamiseksi THL on tehnyt eri vaiheissa tiivistä yhteistyötä myös tietojärjestelmätoimittajien kanssa, jotka vastaavat mittarin käyttöliittymästä hyvinvointialueella. THL:lla ei kuitenkaan ole mahdollisuutta määrätä, millaisia tuotteita tietojärjestelmätoimittajat tuottavat. THL on tukenut sosiaalityön ammattilaisia ja heidän esimiehiään, jotta nämä antaisivat palautetta tietojärjestelmätoimittajille työikäisten asiakassuunnitelman ja sen arvioinnin käytettävyyden kehittämiseksi.

Tässä julkaisussa raportoitujen kyselyjen vastaajat ovat pitäneet mittaria tärkeänä sosiaalityön vaikuttavuuden arvioinnissa ja mittarin nähdään vastaavan sille asetettuja tavoitteita. Vuoden 2019 vastaajien arviot mittarista olivat positiivisempia, kuin vuoden 2023 kyselyssä. Arvioinnin positiivisuuteen näyttäisi vaikuttaneen ainakin se, oliko vastaaja saanut koulutusta tai opastusta mittarin käyttöön vai ei. AVAIN-mittarin käyttökoulutuksia on toteutettu THL:ssa pienimuotoisesti vuodesta 2021 alkaen niille alueille, jotka ovat olleet mukana sosiaalihuollon kehittämisohjelmassa ja joilla mittari on ollut tai ollut tulossa asiakastietojärjestelmiin. AVAIN-mittarin käyttöä edistäminen edellyttää myös jatkossa koulutusta. Pienimuotoisten Teams-koulutusten sijaan verkkokoulu olisi kustannustehokas ja joustava tapa tarjota AVAIN-mittarin käyttöön liittyvää koulutusta. Käyttökoulutuksessa on huomioitava paitsi yleinen kirjaamisosaaminen, myös Kanta-palveluihin siirtyminen, sosiaalihuollon tietoarkisto ja tiedon toisiokäyttöön liittyvät edellytykset. (Kivipelto & Tanner 2022.)

Sosiaalialalla kyselyihin vastaaminen on osoittautunut hankalaksi ja kato saattaa olla suuri verrattuna terveydenhuollossa tehtyihin kyselyihin (esim. Potter ym. 2017, 11). AVAIN-mittarin eri vaiheiden perusteella näyttää siltä, että sosiaalialalla kyselyjä parempia tutkimusympäristöjä ovat erilaiset ohjelmat ja kehittämissankkeet, joissa käyttäjiä tuetaan monipuolisesti kirjaamisessa, tiedon hyödyntämisessä, tiedolla ohjaamisessa ja johtamisessa. Myös asiakkaiden näkemyksiä tarvitaan lisää, joka on luontevinta tehdä siinä yhteydessä, kun mittaria käytetään.

AVAIN-mittarin tutkimista ja kehittämistä on hyvä jatkaa. Mittarin käytettävyyttä on mahdollista parantaa parhaiten tekemällä yhteistyötä hyvinvointialueiden ja tietojärjestelmäasiantuntijoiden kanssa.

Hyvinvointialueet tarvitsevat tietoa sosiaalityön vaikuttavuudesta. Tiedon saaminen edellyttää useita asioita, joista koetellut mittarit ovat yksi keskeinen osa. Ilman päteviä ja valideja mittareita jää vaikuttavuuden

ydin helposti piiloon. Kääntöpuolena on kuitenkin se, että mittaaminen vie myös aikaa. On kerrytettävä tietoa, jota sitten voidaan tarkastella. AVAIN-mittarilla on onnistuttu saamaan jo varsin hyvin tietoa asiakastyön rajapinnasta tutkijoiden käyttöön (ks. esim. Kivipelto 2023), mutta kokonaisuutena tietojen saaminen tutkimuskäyttöön on sosiaalihuollossa vielä heikkoa (ks. myös Salovaara ym. 2021). Onkin huolehdittava siitä, että myös mittarin käyttäjät ja heidän esimiehensä voivat hyödyntää mittarilla koottua tietoa työnsä tueksi ja tiedolla ohjaamisen ja johtamisen välineeksi.

Lähteet

- Blom, B & Morén, S (2010) [Explaining Social Work Practice – The CAIMeR Theory](#). *Journal of Social Work* 10 (1), 98–119.
- Blom, B & Morén, S (2011) [Analysis of Generative Mechanisms](#). *Journal of Critical Realism* 10 (1), 60–79.
- Blomgren, S & Kivipelto, M (2012) Valtaistus - Valtakunnallinen aikuissosiaalityön kartoitus. Raportti 27/2012. Helsinki: Terveyden ja hyvinvoinnin laitos.
- Carvalho H & Santo M I E & Ferreira J (2022) [Construction and Validation of Social Work Intervention Complexity Scale in Hospital Care Settings](#). *British Journal of Social Work* 52 (6), 3740–3760.
- Chan, WCH (2017) [Assessing Meaning in Life in Social Work Practice: Validation of the Meaning in Life Questionnaire among Clinical Samples](#). *The British Journal of Social Work*, 47 (1), 9–27.
- Elovainio, M (2024) Validating the adult social work measure 'KEY'- Measuring effectiveness of social work. (Julkaismaton käsikirjoitus).
- Holler, R & Werner, S (2018) [Perceptions towards disability among social work students in Israel: Development and validation of a new scale](#). *Health & Social Care in the Community* 26 (3), 423–432.
- Julkunen, I & Lindqvist, T & Kainulainen, S (toim.) (2005) Realistisen arvioinnin ensimmäiset askeleet. *FinSoc Työpapereita 3/2005*. Stakes: Helsinki.
- Kim, H & Abell, N & Cheatham, L & Paek, I (2017) [Development and Validation of the Attitudes toward Education for Older Adults \(AEOA\) Scale](#). *Educational Gerontology* 43 (7), 341–355.
- Kalkbrenner, M T (2021) [A Practical Guide to Instrument Development and Score Validation in the Social Sciences: The MEASURE Approach](#). *Practical Assessment, Research & Evaluation* 26 (1), 1–18.
- Kivipelto, M (toim.) (2020) Osallistavaa aikuissosiaalityötä. Osallistavan sosiaaliturvan kuntakokeilun tulokset. Raportti 7/2020. Helsinki: Terveyden ja hyvinvoinnin laitos.
- Kivipelto, M (toim.) (2023) Toimeentulotuki ja aikuissosiaalityö. Löytyykö keinoja toimeentulotuen tarpeen vähentämiseen? Tutkimusjulkaisu-sarja 118. Helsinki: Kunnallissalan kehittämissäätiö.
- Kivipelto, M & Blomgren, S (2013) Arviointimittari kuntouttavan sosiaalityön kehittämisen välineenä. *Kuntoutus* (2/2013), 5–16.
- Kivipelto, M & Blomgren, S (2014) [AVAIN-mittarin soveltuvuus toimeentulotuen vaikuttavuuden arvioinnissa – mittarin testaus Seinäjoen sosiaalivirastossa](#). *Hallinnon tutkimus* 33 (3), 225–242.
- Kivipelto, M & Blomgren, S & Karjalainen, P & Saikkonen, P (2013) Vaikuttavaa aikuissosiaalityötä – arviointimalleista mittareihin: Tutkimus- ja kehittämishankkeen loppuraportti. Raportti 8/2013. Helsinki: Terveyden ja hyvinvoinnin laitos.
- Kivipelto, M & Blomgren, S & Saikkonen P & Karjalainen, P (2015) [Web-based tool for social work effectiveness evaluation](#). *Social Work Review* (3), 19–31.
- Kivipelto, M & Elovainio, M (2023) [Blogi: Sosiaalityön tiedolla ohjaamisen mahdollisuudet vielä heikot hyvinvointialueilla](#). 6.3.2023.
- Kivipelto, M & Koponen, E (2021) Osallistavan sosiaaliturvan mallin vaikuttavuus. Teoksessa A-L Matthies & A-R Svenlin & K Turtiainen (toim.) *Aikuissosiaalityö. Tieto, käytäntö ja vaikuttavuus*. Helsinki: Gaudeamus, 233–249.
- Kivipelto, M & Kotiranta, T (2014) [Sosiaalityön vaikuttavuuden arvioinnin kriittinen eetos saatava takaisin](#). *Janus* 22 (2), 172–182.
- Kivipelto, M & Matthies, A-L (2022) [Asiantuntija-artikkeli: Vaikuttavan sosiaalihuollon haasteina toimivat asiakastietojärjestelmät ja tiedolla johtaminen](#). *Kuntalehti* 7.2.2022.
- Kivipelto, M & Tanner, N (2022) AVAIN-mittari rakenteellisen sosiaalityön tiedon tuottajana. Julkaisussa E Liukko & H Muurinen & T Kokkonen & V Santalahti (toim.) *Vaikuttava rakenteellinen sosiaalityö. Terveyden ja hyvinvoinnin laitos. Raportti 1/2022*, Helsinki, 111–114.
- Kivipelto, M & Tanner, N & Knop, J & Hiilamo, H (2021) Toimeentulotuki uudistus ei vapauttanut aikaa sosiaalityöhön – asiakkaiden avun saanti vaikeutunut. Tutkimuksesta tiiviisti 41/2021. Helsinki: Terveyden ja hyvinvoinnin laitos.
- Koponen, E (2020) Arviointitulokset. Julkaisussa Kivipelto, M (toim.) *Osallistavaa aikuissosiaalityötä. Osallistavan sosiaaliturvan kuntakokeilun tulokset. Raportti 7/2020*. Helsinki: Terveyden ja hyvinvoinnin laitos, 101–131.
- Koponen, E & Kivipelto, M (2020) Kokeilun arviointiasetus. Julkaisussa Kivipelto, M (toim.) *Osallistavaa aikuissosiaalityötä. Osallistavan sosiaaliturvan kuntakokeilun tulokset. Raportti 7/2020*. Helsinki: Terveyden ja hyvinvoinnin laitos, 90–100.
- Koponen, E & Maksimainen, M (2019) [Kuntien aikuissosiaalityön kokemuksia Osallistavan sosiaaliturvan kokeilusta, AVAIN-mittarista ja sosiaalityön tulevaisuudesta](#). Tutkimuksesta tiiviisti 2019/37. Helsinki: Terveyden ja hyvinvoinnin laitos.
- Lee, J J & Miller, S E & Bride, B E (2020) [Development and Initial Validation of the Self-Care Practices Scale](#). *Social Work* 65 (1), 21–28.
- Leppänen, L & Karjalainen, P (2020) Raison kokeilu. Julkaisussa Kivipelto, M (toim.) *Osallistavaa aikuissosiaalityötä. Osallistavan sosiaaliturvan kuntakokeilun tulokset. Raportti 7/2020*. Helsinki: Terveyden ja hyvinvoinnin laitos, 60–72.
- Lindqvist, T (2005) Johdatus tapauskohtaiseen ja realistiseen arviointiin. Julkaisussa Julkunen, I & Lindqvist, T & Kainulainen, S (toim.) *Realistisen arvioinnin ensimmäiset askeleet. FinSoc Työpapereita 3/2005*. Stakes: Helsinki, 13–16.
- Peters, S C & Hopkins, K (2019) [Validation of a Measure of Social Work Leadership](#). *Human Service Organizations, Management, Leadership & Governance* 43 (2), 92–110.
- Potter, C M & Batchelder, L & A'Court, C & Geneen, L & Kelly L & Fox, D & Baker, M & Bostock, J & Coulter, A & Fitzpatrick, R & Forder, J E & Gibbons, E & Jenkinson, C & Jones, K & Peters, M (2017) [Long-Term Conditions Questionnaire \(LTCQ\): initial validation survey among primary care patients and social care recipients in England](#). *BMJ Open* 3, 7 (11):e019235.

- Saikkonen, P & Blomgren, S & Karjalainen, P & Kivipelto, M (2015) Poistaako sosiaalityö huono-osaisuutta? Tutkimusjulkaisu 89. Helsinki: Kunnallisan kehittämissäätö.
- Sallinen, H & Hietämäki, J & Toikko, T (2023) Asiakkaiden taloudelliseen toimeentuloon liittyvät haasteet: tarve henkilökohtaiseen palveluun. Julkaisussa M Kivipelto (toim.) Toimeentulotuki ja aikuissosiaalityö - löytyykö keinoja toimeentulotuen tarpeen vähentämiseen. Tutkimusjulkaisu 118. Helsinki: Kunnallisan kehittämissäätö, 66–81.
- Salonen, S & Karjalainen, P (2020) Kuopion kokeilu. Julkaisussa M Kivipelto (toim.) Osallistavaa aikuissosiaalityötä. Osallistavan sosiaaliturvan kuntakokeilun tulokset. Raportti 7/2020. Helsinki: Terveyden ja hyvinvoinnin laitos. 47–59.
- Salovaara, S & Silén, M & Vehko, T & Kyytsönen, M & Hautala, S (2021) Tieto- ja viestintäteknologian käyttö sosiaalihuollossa vuonna 2020. Raportti 10/2021. Helsinki: Terveyden ja hyvinvoinnin laitos.
- Tanner, N (2023) Aikuissosiaalityön menetelmät asiakkaiden tavoitteiden saavuttamiseksi. Julkaisussa M Kivipelto (toim.) Toimeentulotuki ja aikuissosiaalityö. Löytyykö keinoja toimeentulotuen tarpeen vähentämiseen? Tutkimusjulkaisusarja 118. Helsinki: Kunnallisan kehittämissäätö, 35–45.
- Tanner, N & Kivipelto, M (2022) AVAIN-mittarin käyttö aikuissosiaalityössä. Ohjaus 3/2022. Helsinki: Terveyden ja hyvinvoinnin laitos.
- THL (2020–2022) [Työikäisten asiakassuunnitelma](#).
- THL (2024) [Tietopohja ja vaikuttavuus](#).
- Ylönen, K (2023) [The use of Electronic Information Systems in social work. A scoping review of the empirical articles published between 2000 and 2019](#). European Journal of Social Work 26 (3), 575-588.

Liite 1. AVAIN-mittarin käyttäjäkysely (2023)

Kysely AVAIN-mittarin käyttäjille

Pakolliset kysymykset merkitty tähdellä (*)

Hyvä aikuissosiaalityön asiantuntija,

Tällä kyselyllä THL kerää tietoja siitä, miten AVAIN-mittari täyttää sille asetetut tavoitteet ja millaisia kokemuksia käyttäjillä on AVAIN-mittarin toimivuudesta. Kerättyä tietoa hyödynnetään AVAIN-mittarin validoinnissa ja tietosisältöjen kehittämisessä. **Pyydämme ohjaamaan kyselyn sosiaalityön ammattilaisille, jotka ovat käyttäneet AVAIN-mittaria.**

Joillain hyvinvointialueilla AVAIN-mittari on jo käytettävissä osana työikäisten sosiaalipalvelujen asiakassuunnitelmaa. Mittarin avulla voidaan kerätä tietoa siitä, miten asiakkaat ovat saavuttaneet tavoitteet, millaisia menetelmiä ja palveluita tavoitteiden saavuttamiseksi käytetään. Lisäksi mittari ohjaa keräämään tietoa tilannetekijöistä, jotka vaikuttavat tavoitteiden saavuttamiseen. Mittarin tarkoituksena on tuottaa tietoa asiakassuunnitelmien ja niiden arvioinnin tueksi. Lisätietoja AVAIN-mittarista löytyy THL:n verkkosivulta: <https://thl.fi/fi/tutkimus-ja-kehittaminen/tutkimukset-ja-hankkeet/avain-mittari>

HUOM! THL vastaa AVAIN-mittarin tietosisällöistä ja niiden integroimisesta sosiaalihuollon asiakasasiakirjoihin. Asiakirjojen käyttöön liittyvissä tietoteknisissä kysymyksissä on käännyttävä tietojärjestelmätoimittajan puoleen.

Kyselyssä on 4 osiota:

- (I) Vastaajan taustatiedot,
- (II) AVAIN-mittarin käyttö,
- (III) Arviointia AVAIN-mittarin hyödyistä ja
- (IV) AVAIN-mittarin tuottaman tiedon käyttö.

Kyselyssä on 24 kysymystä. Pääosa kysymyksistä on suljettuja kysymyksiä, mutta mukana on myös muutama avokysymys. Jokainen kysymys on omalla sivullaan. Olemme arvioineet, että vastaamiseen menee aikaa noin 25 minuuttia.

Kysely on suomenkielinen ja on avoinna 18.9.-2.10.2023.

Vastaukset käsitellään THL:n tutkijoiden toimesta luottamuksellisesti, eikä vastaajien nimiä käytetä raportoinnissa eikä niitä saateta ulkopuolisten tietoon.

Kiitos etukäteen vaivannäöstäsi kyselyyn vastaamisessa!

Lisätietoja kyselystä: Joel Hämäläinen, THL, p 029 524 7152 ja Minna Kivipelto, THL, p. 029 524 7760 Sähköpostit ovat muotoa: etunimi.sukunimi@thl.fi

1. Suostun henkilötietojeni käsittelyyn ([Lisätietoja](#))*

Kyllä

(I) osio: taustatietoja

2. Hyvinvointi-alue, jolla työskentelet

- Etelä-Karjalan hyvinvointialue
- Etelä-Pohjanmaan hyvinvointialue
- Etelä-Savon hyvinvointialue
- Helsinki
- Itä-Uudenmaan hyvinvointialue
- Kainuun hyvinvointialue
- Kanta-Hämeen hyvinvointialue
- Keski-Pohjanmaan hyvinvointialue
- Keski-Suomen hyvinvointialue
- Keski-Uudenmaan hyvinvointialue
- Kymenlaakson hyvinvointialue
- Länsi-Uudenmaan hyvinvointialue
- Pirkanmaan hyvinvointialue
- Pohjanmaan hyvinvointialue
- Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialue
- Pohjois-Savon hyvinvointialue
- Päijät-Hämeen hyvinvointialue
- Satakunnan hyvinvointialue
- Vantaan ja Keravan hyvinvointialue
- Varsinais-Suomen hyvinvointialue
- Pohjois-Karjalan hyvinvointi-alue
- Lapin hyvinvointialue
- HUS

3. Työtehtävät aikuisten / työikäisten parissa. Voit valita useita vaihtoehtoja.

- Asumissosiaalityö
- Maahan muuttaneet
- Päihdetyö
- Mielensterveystyö
- Sosiaalinen kuntoutus

- Kuntouttava sosiaalityö
- Taloudellinen ohjaus, neuvonta ja tukeminen
- Terveydenhuollon sosiaalityö
- Vammaispaalvelut
- Yleinen työikäisten sosiaalityö ja sosiaaliohjaus
- Johto- tai hallinnolliset -tehtävät
- Muut, mitkä?

4. Oletko käyttänyt AVAIN-mittaria?

- Kyllä
- En

5. Minä vuosina olet käyttänyt AVAIN-mittaria? Valitse lähimmät vaihtoehdot, jonka muistat.

- 2013
- 2014
- 2015
- 2016
- 2017
- 2018
- 2019
- 2020
- 2021
- 2022
- 2023

6. Oletko osallistunut AVAIN-mittarikoulutukseen?

- Kyllä
 En

7. Millaiseen AVAIN-koulutukseen olet osallistunut? Voit valita useita vaihtoehtoja.

- Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen (THL) AVAIN-verkkokoulutukseen (Teamsissa)
 Olen ollut THL:n luennolla, jossa on kerrottu AVAIN-mittarista
 Olen ollut mukana THL:n projektissa, jossa on tuettu AVAIN-mittarin käyttöä
-
- Jossain muualla, missä?

8. Onko koulutus ollut mielestäsi riittävää?

- On ollut riittävää
 Melko riittävää
 Ei ihan riittävää
 Ei lainkaan riittävää
 En osaa sanoa

9. Oletko saanut jotain muuta tukea AVAIN-mittarin käyttöön? Voit valita useita vaihtoehtoja.

- Kollegoiden tukea
 Lähiesimiehen tukea ja/tai kannustusta
 THL:n tukea ja/tai kannustusta
 Yhteistyökumppanin tukea ja/tai kannustusta
 Muun tahon ja/tai kannustusta, minkä?
-
- En ole saanut mistään tukea tai kannustusta AVAIN-mittarin käyttöön, vaan olen toimiut omatoimisesti

(II) osio: AVAIN-mittarin käyttö

10. Miten usein olet käyttänyt AVAIN-mittaria suunnitelmallisessa asiakastyössä (laatiessasi työikäisten palvelujen asiakassuunnitelmaa)?

- Lähes jokaisen suunnitelmallisen sosiaalityön asiakkaan kanssa
- Ehkä noin 1/2 suunnitelmallisen sosiaalityön asiakkaista
- Ehkä noin 1/3 suunnitelmallisen sosiaalityön asiakkaista
- Olen käyttänyt AVAIN-mittaria vain muutaman asiakkaan kanssa
- Olen täyttänyt AVAIN-mittarin vain osittain ja vain muutaman tai yhden asiakkaan kanssa.
- En ole täyttänyt AVAIN-mittaria yhdenkään asiakkaan kanssa, miksi?

11. Arvioi kokemuksiasi AVAIN-mittarin käytöstä (1=Pitää paikkansa, 2=pitää melko hyvin paikkansa, 3=pitää kohtalaisesti paikkansa, 4=ei pidä paikkaansa, 5=en osaa sanoa).

	1	2	3	4	5
Omasta mielestäni AVAIN-mittarin käyttö on tärkeää	☐	☐	☐	☐	☐
Työyhteisössäni AVAIN-mittarin käyttöä pidetään tärkeänä	☐	☐	☐	☐	☐
Ymmärrän hyvin AVAIN-mittarin kysymykset	☐	☐	☐	☐	☐
Osaan selittää hyvin asiakkaalle AVAIN-mittarin kysymykset	☐	☐	☐	☐	☐
Olen täyttänyt mittarin aina yhdessä asiakkaan kanssa	☐	☐	☐	☐	☐
Osaan perustella asiakkaalle, miksi AVAIN-mittarin käyttö on tärkeää	☐	☐	☐	☐	☐
Asiakkaat ovat pitäneet AVAIN-mittarin käytöstä	☐	☐	☐	☐	☐
Olen tulostanut asiakkaalle AVAIN-mittariin kirjaamani tiedot	☐	☐	☐	☐	☐
Olen tiedustellut asiakkaan kokemuksia AVAIN-mittarin käytöstä	☐	☐	☐	☐	☐

12. Oletko huomannut puutteita AVAIN-mittarin tietosisällöissä? Vastaa sen perusteella, mitä AVAIN-mittarin versiota olet käyttänyt.

- Huomasin paljon puutteita, millaisia?
- Huomasin jonkin verran puutteita, millaisia?
- En huomannut puutteita
- En osaa sanoa

---

13. Kuvaile, mikä AVAIN-mittarissa on mielestäsi toimivaa ja mikä ei?

---

14. Arvioi, voiko AVAIN-mittarin käytöstä aiheutua joitain ongelmia tai haittoja? (1=Erittäin todennäköistä, 2=melko todennäköistä, 3=melko epätodennäköistä, 4=erittäin epätodennäköistä, 5=en osaa sanoa)

	1	2	3	4
Huomioni menee pois asiakkaasta	☐	☐	☐	☐
Mittari on liian tekninen	☐	☐	☐	☐
Mittarin käyttö voi johtaa sosiaalityön liikaan tehostamiseen	☐	☐	☐	☐
Mittarilla saatu tieto ei anna tarpeeksi selkeää kuvaa sosiaalityön vaikuttavuudesta (väärä tai epäselvä tilannekuva)	☐	☐	☐	☐
Oma työmäärä lisääntyy, kun käytän mittaria	☐	☐	☐	☐
Muuta, mitä?	☐	☐	☐	☐

(III) osio: Arviointia AVAIN-mittarin hyödyistä

15. Arvioi, miten AVAIN-mittarin avulla saa mielestäsi tietoa seuraavista asioista? (1=erinomaisesti, 2=jonkin verran, 3=melko heikosti, 4=ei ollenkaan, 5=en osaa sanoa).

	1	2	3	4	5
Asiakkaan palvelutarpeista	☐	☐	☐	☐	☐
Asiakkaan palvelutarpeiden täyttymisestä	☐	☐	☐	☐	☐
Asiakkaiden tavoitteista	☐	☐	☐	☐	☐
Asiakkaiden tavoitteiden saavuttamisesta	☐	☐	☐	☐	☐
Asiakkaiden tavoitteiden saavuttamiseen liittyvistä tilannetekijöistä	☐	☐	☐	☐	☐
Asiakkaan kohdalla olevista sosiaalisista riskeistä, joihin kannattaa kiinnittää huomiota	☐	☐	☐	☐	☐
Sosiaalityön kustannuksista	☐	☐	☐	☐	☐
Siitä, millaista työtä asiakkaiden kanssa tehdään	☐	☐	☐	☐	☐
Sosiaalityön menetelmien käytöstä	☐	☐	☐	☐	☐
Sosiaalityön menetelmien vaikuttavuudesta	☐	☐	☐	☐	☐
Asiakkaan saamista palveluista	☐	☐	☐	☐	☐

16. Mikä on tärkeintä tietoa, jota AVAIN-mittari mielestäsi tuottaa? Voit valita useita vaihtoehtoja.

- Tietoa yksittäisten asiakkaiden tilanteissa tapahtuneista muutoksista
- Tietoa sosiaalityössä käytettävien menetelmien vaikuttavuudesta
- Tietoa monialaisen työn tueksi
- Tietoa sosiaalityön resurssien suuntaamiseen
- Tietoa sosiaalityön kustannuksista
-
- Muuta, mitä?

17. Arvioi, miten tärkeä AVAIN-mittari on seuraavissa asioissa: (1=erittäin tärkeä, 2=melko tärkeä, 3=ei kovin tärkeä, 4=ei lainkaan tärkeä, 5=en osaa sanoa)

	1	2	3	4	5
Auttaa keskustelemaan tietyistä asioista asiakkaan kanssa (esimerkiksi asiakkaan tavoitteista)	☐	☐	☐	☐	☐
Jäsentää suunnitelmallista sosiaalityötä	☐	☐	☐	☐	☐
Tasapuolistaa asiakassuunnitelman tekemistä	☐	☐	☐	☐	☐
Auttaa kiinnittämään huomiota seikkoihin, joihin en muutoin kiinnittäisi	☐	☐	☐	☐	☐
Muuta, mitä?	☐	☐	☐	☐	☐

(IV) osio: AVAIN-mittarin tuottaman tiedon käyttö

18. Perustele vastauksiasi:

---

19. Onko työyhteisössänne hyödynnetty AVAIN-mittarilla koottuja tietoja?

Kyllä, miten?

Ei, miksi?

En tiedä

20. Miten organisaatiosi johto ohjaa ja seuraa AVAIN-mittarin käyttöä?

- Erittäin hyvin
 Melko hyvin

 Melko heikosti
 Erittäin heikosti
 En osaa sanoa

21. Mitä sinä tekisit AVAIN-mittarin tuottamalla ja keräämällä tiedolla, jos mahdollisuuksia olisi?

---

22. Arvioi, millä muulla tavoin sosiaalityön vaikuttavuutta pitäisi mitata, kuin AVAIN-mittarilla? (1=Erittäin paljon, 2=melko paljon, 3=melko vähän, 4=ei lainkaan, 5=en osaa sanoa).

	1	2	3	4	5
Kaikkien kirjattujen asiakastietojen avulla	☐	☐	☐	☐	☐
Asiakaspalautteilla	☐	☐	☐	☐	☐
Asiakkaiden haastatteluilla	☐	☐	☐	☐	☐
Työntekijöiden haastatteluilla	☐	☐	☐	☐	☐
Esimiesten/johdon haastatteluilla	☐	☐	☐	☐	☐
Tilastotiedoilla	☐	☐	☐	☐	☐
Seurantatutkimuksilla	☐	☐	☐	☐	☐
Rakenteellisen sosiaalityön avulla	☐	☐	☐	☐	☐
Vuosikustannusten avulla, kuten toteutuneilla talouslaskelmilla	☐	☐	☐	☐	☐
Viisivuotiskausin tehtävillä talouslaskelmilla	☐	☐	☐	☐	☐
Jollain muulla mittarilla, millä?	☐	☐	☐	☐	☐
Muulla tavoin, miten?	☐	☐	☐	☐	☐

23. Arvioi, miten toimiva AVAIN-mittari on kaikkiaan sosiaalityön vaikuttavuuden arvioinnissa?

- Erittäin toimiva
  - Melko toimiva
  - Melko toimimaton
-
- Erittäin toimimaton
  - En osaa sanoa

24. Mitä muuta haluaisit sanoa AVAIN-mittarista?
